Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראָשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 46 (1039) | Łódź, Sroda 23 Lutego 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאָדז מיטוואָך כא אדר א תרפ"ז. | Nr. 46 (1039)

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71 || אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

מוראַ'דיגער שטורעם איבער ניו-יאָרק

האט אנגעמאכט געוואלדיגע צושטערונגען און שאדענס.

ניו-יאָרק, 22 (ספ. טעל.) איבער די ברעגעס פון ניו-יאָרקער האַפען האָט זיך אַריבערגעטראָגען אַ מורא'דיגער אָרקאַן (שטורם), וועלכער האָט אָנגעמאַכט געוואַלדיגע פערוויסטונגען און אָנגעהויערע שאָדענס. דער אָ-קאַן איז געקומען אינאיינעם מיט אַ שטאַרקען שניי און גאָס-רעגען. דער שטורם, וועלכער האָט זיך נאָך מיט 2 טאָג פריהער אָנגעהויבען ביים גאַנצען ברעג פון אַטלאַנטישען אָקעאַן, האָט אויך נעכטען געבושעוועט אָהן אויפהער. די איינוואוינער געדענקען נישט זייט יאָהרען אַזאַ שטאַרקע פערפלייצונג אין ניו-יאָרק. אויף סטעטען-איילענד זענען די כוואַליעס אריין טיף אין לאַנד. פּאָליציי און פייער-לעשער האָבען אָהן אויפהער געאַרבייט ביי טאָג און ביינאַכט, כדי צו ראַטעווען די בעפעלקערונג.

די פּאָרט-איינריכטונגען און די אַזוי גערופענע לייכטע הייזער זענען אָוועקגעשווענקט געוואָרען דורכ'ן שטורעם. אין קוני איילענד (בעריהמטער בראַנדיטצער פערוויילונגס פּלאַץ פון ניו-יאָרק) זענען אַלע איינריכטונגען פערניכטעט געוואָרען און די בוימער זענען אַרויסגעריסען מיט די וואָרצלען. אויף דזשערסי זענען פיל שטחים פערגאָסען מיט וואַסער און אָפּגעשניטען פון דער יבשה. אין האָבאָקען איז דאָס וואַסער אַריינגעדרונגען אין האַדסאָן-טיבער און אונמעגליך געמאַכט יעטוועדע קאָמוניקאַציע. די שאָדענס בעטרעפען פיל מיליאָנען דאָלאַרען. עס זענען פערגאָסען געוואָרען אויך די אונטערשטע שטאָקען פון דער בעריהמטער טורמע סינג-סינג.

ווייצע-פרעמיער בארטעל איז שוין געזונד.

וואַרשאַ, 22 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). דער געזונד-צושטאַנד פון ווייצע-פרעמיער באַרטעל האָט זיך אויף אַזוי פיל פערבעסערט, אַז היינט האָט ער שוין געקאָנט איבערנעהמען זיינע פונקציעס. מאָרגען (היינט) וועט אונטער'ן פאָרזיץ פון פּרעם. באַרטעל פאָרקומען די זיצונג פון מיניסטאָרען-ראָט.

אינערן-מינ. האלט, אז די קר.-קאסע האט נישט קיין עקזעקוציע-רעכט.

וואַרשאַ, 22. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) ווי מיר דערוויסען זיך האָט דער אינערן מיניסטער אַרויסגעגעבען אַן ערקלערונג, אַז די פּאָליציי דאַרף נישט אָנטיילנעהמען אין די עקזעקוציעס, וועלכע עס פיהרט אדורך די קראַנקען-קאַסע, דאָס אינערן-מיניסטעריום האַלט, אַז די קראַנקען-קאַסע האָט נישט קיין רעכט אַדורכצופיהרען קיין עקזעקוציעס

דער תנאי פון בילדונגס-מיניסטער.

וואַרשאַ, 22. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין אַ געשפּרעך מיט אַ זשורנאַליסט האָט דער בילדונגס-מיניסטער דאָברוצקי ערקלערט, אַז ער איז גרייט אונטערצושטיצען די שולען פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, אויב זיי שטעהען אויף אַ מלוכהשען שטאַנדפּונקט.

נישט גאלד, נאר מעש מיט זילבער...

וואַרשאַ, 22. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט האָט דער פּרוב-אַמט אונטערזוכט דעם אוצר, וועלכער איז געפונען געוואָרען אין גענעראַל-שטאַב, ווי ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט זענען די געפונענע שטאַבעס נישט קיין גאָלד, נאָר מעש מיט אַ געמיש פון זילבער.

די פרעסט האלטען אן.

וואַרשאַ. 22 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די גרויסע פרעסט, וואָס האָבען זיך אָנגעהויבען אין פערשידענע געגענדען פון פּוילען, דויערען ווייטער. אין פּאָהולאַנקע (ווילנער קאַנט) איז היינט געווען 29 גראַד קעלט, אין וואַרשאַ – 15, לובלין – 17, קיעלץ – 20, פּינסק – 22, ווילנא – 25, לידא – 25, סלאָנים – 27, לעמבערג – 16, קראָקא – 19, זאַקאָפּאַנע – 21 גראַד. אין סאַרני (וואָלין) 21 גראַד.

הנחה-פעסער צו דער ווינער-מעסע.

וואַרשאַ, 22. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אין דער צייט פון דער ווינער מעססע וועלען די סוחרים בעקומען אויסלענדישע הנחה-פּעסער.

די פרייזען פון פסח-שפירט.

וואַרשאַ, 22 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). מאָרגען דאַרף דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום – אויף אַן אינטערווענץ פון דעפּ. ווישליצקי – אַרויסגעבען אַ פעראָרדנונג וועגען די פרייזען אויף פסח'דיגען שפּירט. די פרייזען וועלען מן הכתם נישט ווערען געהעכערט און דער אַקציז וועט בלייבען דערזעלבער.

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע

5 טע קלאס 12-טער טאָג.

10,000 זל. נומער 40101.

5,000 זל. – 28151 50837.

3,000 זל. – 6130 39887 55393 66565

2,000 זל. 25078 39234 42380

47511 47976 71093 76126 77229 77600

78450.

1,000 זל. – 344 19425 22287 23181

25267 27843 33146 38046 46555 47663

55226 68371 74367 75113 77155.

600 – 3733 9117 10692 18189 19150

31143 31583 33360 51970 65152 65544

72590 76577.

500 – 4895 9641 14396 15089

18213 26475 32146 32738 36780 37053

40335 41621 43486 44567 45062 46656

50717 56545 57843 65539 72464 74932.

פראגע וועגען פונאנדערלאזען דעם סיים.

דיסקוסיע אין דער סיים-קאָמיסיע.

וואַרשאַ, (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער קאָנסטיטוציע-קאָמיסיע איז בעטראַכט געוואָרען די פראַגע פון פערזאַמלונגען.

די ענדעקעס האָבען אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאַג, אַז דאָס געזעץ וועגען פערזאַמלונגען זאָל נישט קענען געענדערט ווערען דורך קיין דעקרעט פון דער רעגירונג.

די פאָרשטעהער פון די לינקע סיים-ריכטונגען האָבען געפרעגט דעם רעגירונגס-פאָרשטעהער, צי די רעגירונג האָט אין דער פראַגע איהר'ס אַ שטעלונג.

דער רעגירונגס-פאָרשטעהער האָט געענטפערט, אַז די רעגירונג האָט בדעה אין דער נאָהענטסטער צייט די פראַגע וועגען פערזאַמלונגען צו רעגולירען דורך אַ דעקרעט.

נאָכדעם האָט רעפערירט דעפּ. קוואַפּינסקי די פראַגע וועגען פונאַנדערלאָזען דעם סיים דורך'ן אייגענעם בעשלוס, צו אַזאַ בעשלוס זאָלען נויטיג זיין 100 אונטערשריפטען פון דעפּוטאַטען.

די דיסקוסיע איבער דער פראַגע איז אָפּגעלעגט געוואָרען.

וועגען העברעאישע אדרעסען קיין ארץ-ישראל.

וואַרשאַ 22. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער נאַפּיאָנאַל-ראָט האָט זיך געהאַט געווענדעט צום פינאַנץ-מיניסטעריום מיט אַן אָנקלאַגע, פּאַרוואָס די פּאָסט-בעאַמטע געהמען נישט אָן קיין רעקאָמענדירטע בריף קיין ארץ-ישראל מיט העבראַאישע אַדרעסען. דאָס מיניסטעריום האָט איצט געענטפערט, אַז דער נאָמען פון אַדרעסאַט און די שטאָט דאַרפען אָנגעגעבען ווערען אויך מיט לאַטיינישע בוכשטאַבען, כדי די בעאַמטע זאָלען קאָנען אַרויסגעבען קוויטונגען.

„זאל לעבען דער נאציאנאלער העלד!"

דעמאָנסטראַציע לכבוד דעם מערדער פון יודישען סטודענט.

בוקאַרעשט, 22 (י.ט.א., טעלעגראַפיש) די בוקאַרעשטער רומענישע סטודענטען האָבען איינגעאָרדענט אַ גרויסע דעמאָנסטראַציע לכבוד דעם מערדער פון יודישען סטודענט פאַליק, דעם סטודענט טאָטו, וועלכער איז דורכ'ן רומענישען געריכט בעפרייט געוואָרען פון שטראָף. די סטודענטען האָבען מאַרשירט איבער די גאַסען מיט אויסרופען: „זאָל לעבען דער נאַציאָנאַלער העלד!"

נאכ'ן טויט פון געארג בראנדעס.

בייליידס-אויסדריקען פון דער גאַנצער וועלט.

קאָפּענהאַגען, 22 (יט"א טעלעגראַפיש) פון דער גאַנצער וועלט קומען אָן קאָנדאָלענץ-טעלעגראַמען צו דער פאַמיליע פון פערשטאָרבענעם בעריהמטען ליטעראַטור-קריטיקער און דענקער געאָרג בראַנדעס.

דער דענישער קעניג קריסטיאַן וועלכער געפינט זיך אין קאַן, האָט טעלעגראַפיש פעראָרדענט אַרויפצולעגען אַ קראַנץ אויפ'ן אָרון פון פערשטאָרבענעם.

פון דייטשען אויסערן-מיניסטער שטרעזעמאַן און פון קולטוס-מיניסטער ד"ר בעקער זענען אָנגעקומען בייליידס-דעפּעשען. דער דייטשער באָטשאַפטער אין דענעמאַרק ד"ר האמעל האָט פּערזענליך בעזוכט די טאָכטער פון פערשטאָרבענעם און האָט איהר אויסגעדריקט מיטגעפיהל אין נאָמען פון דער דייטשער רעגירונג.

עס קומען אָן מאַסען דעפּעשען פון קולטור-געזעלשאַפטען אין דער גאַנצער וועלט און פון יודישע אָרגאַניזאַציעס.

פרייטאָג וועט דער קערפּער פון בראַנדעס'ן פערברענט ווערען אין קאָפּענהאַגענער קרעמאַטאָריום.

קירזשנער-מייסטער אין לאדז

בײַם צ. האַנדוו.-פערבאַנד, פּאָלודניאָווא 4.

היינט, מיטוואָך, דעם 23-טען פעברואַר פּינקטליך 7 אָוועגד קומט פאָר

די יעהרליכע

אלגעמיינע פערזאמלונג

מיט זעהר אַ וויכטיגען טאָג-אָרדנונג.

מיטגלידער און נישט מיטגלידער ווערען געבעטען פּינקטליך צו קומען.

מיט אַכטונג די פערוואַלטונג.

1041

Akuszerka

E. Sklarowa

זיעלאָנאַ 47, וו. 18

געבורטס-הילף פּריוואַט און פאַר מיטגלידער פון דער קראַנקען-קאַסע.

306

עצות פאַר שוואַנגערענדע פרויען.

— ד"ר —

י. הערשפינקעל

Zawadzka 15,

telefon 11-87

— — ספּעציאַליסט פאַר — —

קינדער - קראַנקהייטען.

נעמט אָן אינדערהיים פון 8—10 פריה און פון 3—5 נאָכמיטאָג און אין לעטשניצע „פּאָמאָץ".

בעקאנטמאכונג.

די בעריהמטע פירמע „נאָרדיא-האַווע"

„NORDIA-HAWE"

עמפעהלט טעגליך פרישע נאָרוועגישע

פיטלינגען

צו 14 שטיק אין קיסטע. פּרייז 3 זל. פּראָ קיסטע. צו בעקומען אין לאָדז

זאַוואַדזקאַ 20 און אויף גינזבערגס פּלאַץ

פערטרעטער אויף לאָדז בלאָזענשטיין.

1042

עקספּאָזע פון פינאַנץ־מיניסטער

ווערט ערוואַרט אויף דער נאָהענטסטער זיצונג פון סענאַט.

װאַרשאַ, 22. (טעלעפאָניש). פון אַ זיכערער קוועלע גיט מען איבער, אַז אויף איינער פון די נאָהענטסטע זיצונגען פון סענאַט וועט דער פינאַנץ־מיניסטער טשעכאָוויטש אַרויסטרעטען מיט אַ גרויסער עקספּאָזע ספּעציעל געווידמעט דער ווירטשאַפטליכער לאַגע. די רעדע ווערט ערוואַרט מיט גרויס אינטערעס, בעזונדערס צוליב דעם, וואָס עס פערקלענערט זיך כסדר די אַקטיוויטעט פון אונזער האַנדעל־בילאַנס.

מין. פּאַטעק קומט פון מאָסקווא

וועגען אַ האַנדעלס־אָפּמאַך מיט די סאָוויעטען.

װאַרשאַ, 22. (טעלעפאָניש).

אין די ערשטע טעג פון מערץ קומט צופאָהרען קיין וואַרשאַ דער פּוילישער באָטשאַפטער אין מאָסקווא ה' פּאַטעק. דער צוועק פון זיין קומען איז אָבצו־האַלטען קאָנפערענצען מיט'ן פּרעמיער פּילסודסקי און אויסערן־מיניסטער זאַלעסקי וועגען די הכנות צום שליסען אַ האַנדעלס־אָפּמאַך צווישען פּוילען און רוסלאַנד.

דער אנטייל פון יודען אין טרויער נאָכ'ן ליטווישען פּאַטריאַט באַסאַנאַוויטש.

ווילנאַ, 22 (טעלעפאָניש) דאָ איז מיט גרויס פּראַכט פאָרגעקומען די לוי'ה פון'ם נעסטאָר פון דער ליטווישער נאַציאָנאַלער בעוועגונג ד"ר באַסאַנאַוויטש. עס זענען געהאַלטען געוואָרען רעדעס אויף ליטוויש און פּויליש. אין נאָמען פון יודישען ליטעראַטען־פערײן און פון יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטי־טוט האָט געהאַלטען אַ רעדע אין יודיש דער שריפטשטעלער זלמן רייזין. בעת דער טרויער־גאָטעס־דינסט אין קירך זענען געווען אַנוועזענד אַלס פאָרשטע־הער פון דער יודישער געזעלשאַפט ד"ר יעקב וויגאָדסקי און ד"ר צמח שאַבאַד. די יודישע קהלה אין ווילנאַ האָט צוגעשיקט אַ קאָנדאָלענץ־דעפּעשע.

א גרויסע גנבה אין וואַרשא.

װאַרשא, 22 (טעלעפאָניש).

נעכטען ביינאַכט איז געשעהן אין וואַר־שא אויף גענשא אַ דרייסטע גנבה, וואָס דער שאָדען בעטרעפט אין די צעהנדליגער טויזענד זלאָטיס.

אויף גענשא 14 געפינט זיך דאָס זיידען געשעפט פון א. קאַגנער. מיטאָג־צייט, ווען דאָס געשעפט איז געווען געשלאָסען און קיינער פון די אָנגע־שטעלטע האָט זיך נישט געפונען אין לאָקאַל, האָבען גנבים אַראָפּגעריסען די שלעסער פון דער איינגאַנגס־טיר, אויפ־געבראָכען די טיר און אַנטלעדיגט כמעט אַלע שאַפעס מיט זיידען־שטאָף וואָס האָבען זיך געפונען אין געשעפט. די גנבים זענען מיט דעם שלל נעלם געוואָרען. די גנבה איז בעמערקט גע־וואָרען ערשט ווען די אָנגעשטעלטע זענען צוריקגעקומען פון מיטאָג.

נאָכ'ן צונויפשטעלען אַ רעמאָנענט איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די גנבים האָבען צוגענומען 71 שטיקלעך קרעפּדעשין פאַר 3300 דאָלאַר. דער גאַנצער צוגע'גנב'עטער טראַנספּאָרט סחורה איז ערשט געבראַכט געוואָרען אין געשעפט אַריין פערגאַנגענעם דאָ־נערשטאָג. אַ סימן, די גנבים האָבען וועגען דעם געמוזט זיין אינפאָרמירט. די סחורה האָט געהערט צום ה' א. קאַגנערס איידעם — ה' היימאָליט קאַהאַן (שעננאַ 11). פון ניי־יאָהר אָן איז דער אייגענטימער פון געשעפט ה' קאַהאַן.

די גנבים זענען אַנטלאָפען דורך דער טיר פון געשעפט, וואָס געפינט זיך אויף דעם 2 טען שטאָק פּראָנט. ווי מען גיט איבער, זאָל מען האָבען גע־זעהען צווישען 3 און 4 ביימאָג צופאָה־רען פאַר'ן טויער גענשא 14 אַן אויטאָ־טעקסי, אין וועלכען מען זאָל האָבען אַריינגעלעגט דעם צוגע'גנב'עטען זיי־דען־שטאָף.

א בריף פון איינשטיין'ען צו לונאַטשאַרסקי'ן.

מאָסקווע (יט"אַ) דער פאָלקס־קאָמיסאַר פאַר בילדונג לונאַטשאַרסקי האָט בעקומען אַ בריף פון דעם בעריהמ־טען פּראָפעסאָר איינשטיין, וועלכער פּרעגט אָן לונאַטשאַרסקי'ן, צי וועט גע־געבען ווערען איינעם פון זיינע (איינ־שטיינס) מיטאַרבייטער, דעם דר. גראָו־נער, די מעגליכקייט צו אַרבייטען אין די סאָוויעטישע וויסענשאַפטליכע אַנ־שטאַלטען.

דאָס קאָלעגיום פון קאָמיסאַריאַט פאַר פאָלקס־בילדונג האָט בעשלאָסען צו בע־גריסען דעם וואונש פון אויסלענדישע געלעהרטע צו אַרבייטען אין די ווי־סענשאַפטליכע אַנשטאַלטען פון ראַטען־פערבאַנד.

נײער רעגיסטראַציע־געזעץ־פּראָיעקט פאָרגע־לעגט דעם קאָנגרעס.

וואַשינגטאָן. (י. ט. א.) דער דעמאָקראַטישער קאָנגרעסמאַן בראַנד האָט פאָרגעלעגט דעם קאָנגרעס אַ נייעם רעגיסטראַציע־געזעץ־פּראָיעקט, וואָס פאָדערט, אַז אַלע איינוואַנדערטע זאָלען זיך אין אַמעריקא מוזען רעגיסטרירען.

דער געזעץ־פּראָיעקט זעהט פאָר, אַז יעדער „פרעמדער" אין עלטער פון 16 יאָהר זאָל זיין געצוואונגען זיך צו רע־גיסטרירען ביז וואַנען ער וועט ווערען אַן אַמעריקאַנער בירגער. דאָס אַרבייטס־מיניסטעריום דאַרף צושטעלען דעם קאָנ־גרעס אַ גענויע סטאַטיסטיק פון די פרעמדע, וואָס געפינען זיך אין אַמעריקאַ.

א שפּאַלטונג אין דער וויענער אגודת ישראל.

וויען. (י. ט. א.) אין דער עסטריי־כישער אָרגאַניזאַציע פון אגודת ישראל איז אַריינגעטרעטען אַ שפּאַלטונג. עס האָט זיך געבילדעט אַ צווייטער קאָמי־טעט פון אַזוי גערופענעם „אַקטיוויס־טען", וועלכע זענען אומצופרידען מיט דער פּאַסיווער פּאָליטיק פון דער ביז איצטיגער אגודה־לייטונג. דער נייער קאָמיטעט גרופּירט אַרום זיך די אָרטאָ־דאָקסישע אגודה־יוגענד און וועלטליכע עלעמענטען.

גרויסער פּאָליטישער פּראָצעס אין ביאַליסטאָק.

ביאַליסטאָק, 22 (טעלעפאָניש) דאָ האָט זיך אָנגעהויבען דער פּראָצעס פון 16 פּערזאָן, דערונטער 10 יודען, פון סעמיאַטיטש, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין געהערען צו דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי און אַגיטירען צו שטעלען אַ ווידערשטאַנד דער מאַכט און נישט צאָהלען קיין שטייערן. צו פערטיידיגען די אָנגעקלאָגטע זענען געקומען קיין וואַרשאַ די אַדוואָקאַטען האָניגוויל און ברייטער.

נפתלי באָטווין'ס פאמיליע איז רוסלאנד.

מאָסקווע, (י.ט.א.) קיין כאַרקאָוו איז בעקומען די פאַמיליע פון נפתלי באָטווין, דעם מינדעריעהריגען יודישען קאָמוניסט, וועלכער האָט מיט אַ יאָהר צוריק דערשאָסען אין לעמבערג דעם פּראָוואָקאַטאָר צעכנאָווסקי. באָטווין'ס משפחה וועט זיך בעזעצען אין פּאָלטאַ־ווע, וואו די עלטערע מיטגלידער פון דער פאַמיליע וועלען בעקומען אַרבייט און די יונגערע שול־אַרבייט.

דער אמעריקאנער אימיגראַציע־אמט פּאָ־ערט

צו פערשרייבען אלע יודען אלס „העברעער".

בערלין. (יט"אַ) דער „צענטראַל־פעראיין פון די דייטשען פון יודישען גלויבען" האָט מיט אויפרעגונג מיט־געטיילט, אַז דער „נאַ"ד־דייטשער לאָיד" האָט אין אַ פערטרויליכער אינסטרוקציע פעראָרדענט צו פערשרייבען אַלע יודען, וואָס עמיגרירען קיין אַמעריקא אין דער רובריק „העברעער". דער „צענטראַל־פעראיין" האָט אויפגעפאָדערט זיינע מיטגלידער צו פערלאַנגען, זיי זאָלען פערשריבען ווערען דוקא אַלס דייטשען.

פאַר־מלחמה־פּאָליסען זענען גילטיג

ווײכטיגער אורטייל פון העכסטען אמעריקאנישען געריכט.

ווי עס איז בעקאַנט איז די פראַ־גע פון די אַמאָליגע פּאָליסען פון רו־סישע בירגער, וועלכע האָבען זיך פער־זיכערט אין די אַמעריקאַנישע געזעל־שאַפטען נאָך עד היום נישט ערלעדיגט. ערשט מיט אַ פּאָר וואָכען צוריק איז אין דעם העכסטען אַמעריקאַנישען אַפּע־לאַציע־געריכט פערהאַנדעלט געוואָרען די אָנקלאַגע פון דעם בעקאַנטען יודיש־רוסישען אַדוואָקאַט שלאָסבערג געגען אַן אַמעריקאַנישער פערזיכערונגס־געזעל־שאַפט און דער פּסק־דין איז אַרויסגע־טראָגען געוואָרען לטובת דעם פּעטענט

מיר געבען דאָ אַן אויסצוג פון דעם דאָזיגען פּסק־דין ווייל ער האָט אַ פּרע־צעדענטאַלע בעדייטונג פון אַלע ענג־ליכע פאַלען דער פּסק דין לויטעט:

„די געזעלשאַפט „ניו־יאָרק" פיהרט נישט אויס דעם אָבמאַך און וויל נישט אויסצאָהלען די פּאָליסען איבער פאָל־גענדע 2 טעמים: ערשטענס צוליב דעם, וואָס עס זענען נאַציאָנאַליזירט געוואָ־רען די רוסישע בענק און צוזאַמען מיט דעם איז קאָנפיסקירט געוואָרען דאָס פערמעגען פון דער געזעלשאַפט. די רו־סישע רעגירונג האָט נישט געקאָנט אויפלעזען די געזעלשאַפט און אויך נישט געקענט זי רואינירען. ווייל די דאָזיגע געזעלשאַפט איז געשאַפען גע־וואָרען אויפ'ן סמך פון די אַמעריקאַ־נישע געזעצען און וועט אַזוי לאַנג עק־זיסטירען ביז זי וועט אַליין זיך נישט אויפלעזען אָדער ביז די אַמערי־קאַנישע געזעצען וועלען איהר נישט שטערען צו אַרבייטען. דאָס אויפהערען פון אַרבייטען אין רוסלאַנד הייסט נישט אַז די געזעלשאַפט ווערט בעפרייט פון צאָהלען חובות די פערזאָנען וואָס האָ־בען זיך פערזיכערט האָבען געגלויבט דער דאָזיגער געזעלשאַפט נישט צוליב דעם, וואָס זי האָט געהאַט אַ פערמע־גען אין רוסלאַנד, זיי האָבען געגלויבט דער געזעלשאַפט אַלס אַמעריקאַנישער. דעם פערזיכערטען איז אַלץ איינס ווי־פיל קאַפּיטאַלען האָט די געזעלשאַפט געהאַט אין רוסלאַנד. ער קאָן גלויבען, אַז אין רוסלאַנד האָט זי גאָר נישט גע־האַט און דעם גאַנצען פערמעגען האָט זי אין אַמעריקאַ.

דער צווייטער אַרגומענט, אַז דאָס אַמעריקאַנישע געריכט איז נישט קאָמ־פּעטענט צו בעהאַנדלען די פערזיכע־רונגס־ענינים פון רוסישע בירגער, וועל־כער שטיצט זיך אויף אַ געוויסען פּונקט פון דער פּאָליס, אַז ביידע צדדים אָנ־ערקענען דאָס פּעטערבורגער געריכט אַלס קאָמפּעטענט צו בעטראַכטען די עווענטועלע סכסוכים — איז לויט דער מיינונג פון דעם אַמעריקאַנישען גע־ריכט נוגע אויסשליסליך אַנדערע רו־סישע געריכטען און באַום אופן נישט אַמעריקאַנישע.

די געזעלשאַפט האָט אויף אַזאַ אופן פערשפּילט דעם פּראָצעס אין דער לעצ־טער אינסטאַנץ, וואָס איז זעהר וויכ־טיג פאַר די פערזיכערטע פּערזאָנען. ווי עס איז בעקאַנט קאָן נישט אויסגע־פיהרט ווערען דער פּסק־דין אין אַמע־ריקאַ צוליב דער פעראָרדנונג פון דעם ניו־יאָרקער גובערנאַטאָר. אָבער אינגי־כען וועט פאָרקומען אַ פערהאַנדלונג אין דעמזעלבען געריכט וועגען דעם דאָזיגען דעקרעט, וועלכער איז אָנגע־קלאָגט געוואָרען דורך דעמזעלבען אַד־וואָקאַט שלאָסבערג.

פערקויפט נישט אייערע דיוואַנעם

44 מעבעל 44

פעלצען, ניי־מאַשינען סאַמאָוואַרען א. אַז. וו. בעפאָר איהר איבערצייגט אייך נישט ביי די פירמע

44 Ch. ŁAZNIK

44 גראַנסקא (דלוגאַ)

בעמערקונג: ביי מיר איז שטענדיג אויף לאַגער פערשידען

מעבעל, שיין! גוט! און ביליג!

בעפאַר איהר געהט קויפען, איבערצייגט אייך, אַז גאָר ביי אונז קענט איהר בעקומען צו די ביליג־סטע קאָנקורענץ־פרייזען!

אַ בעט מיט ווענטלעך, וויים אָדער ברוין געמאָהלט 15 זל. אַ פעלד־בעט—14 זל. ספּאָרט־וואַגען—58 זל., ווי אויך די איבעראַל־בעוואוסטע פּאַטענטירטע פאָרוועלכע מיר גאַראַנטירען

פעלד־בעטען „Palma-Patent",

אויף לאַגער געפינט זיך שטענדיג אַ גרויסער אויסוואַהל ניקעל־בעטען, קינדער־בעטען, אַמעריקאַנקעס, קינדער־וועגעלעך שאַטקאָווע און געבעטע מאַטראַצען. ביליגסטע פרייזען! רעיעלע בעהאַנדלונג!

לאָדז, פּולנאַצנאַ 24, טעל. 85־31

צאָהלונגען ווערען אָנגענומען.

מאַסאַזש־און הייל־גימנאַסטיק־שולע און קאַבינעט

פון דר. מעד. ב. שמירגעלד

צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89

ריקענביינער־פערקרימונגען, פּאַראַליזען, נערווען־שמערצען, פעט־זוכט, אַרטעריטיזם, שטוהל־פערשטאָפּונג, גינעקאָלאָגישע מאַסאַזשען, בעהאַנדלונג פון פיזיש שוואַכע קינדער (גרופּען). נאָך דעם ענ־דיגען די שולע, ווערט אַרויסגעגעבען אַ צייגניס.

עמפּפאַנג פון 3 ביז 5.

דערמיט דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיט־געפיהל דער פאַמיליע, צוליב'ן טויט פון אונזער לאַנגיעהריגען מיטגליד

נ"ע גענעצער טישלער

מיר בעטען אַלע מיטגלידער אַנטיילצונעהמען אין דער לויה, וועלכע קומט פאָר היינט, מיטוואָך, 1 אַ זייגער מיטאָג פון פּולנאַצנאַ 20.

די פערוואַלטונג פון טישלער־מייסטער־פעראיין, פּאָלודנ. 4

1043

בעקאַנטמאַכונג.

די בעוואוסטע וואַר־שאַווער פירמע א. ב. J. KRZYPOW האָט ערעפנט —:— אין —:—

לאָדז, 16 בענעדיקטאַ 16

א מעבעל־לאַגער

קויפט און פערקויפט אַלערליי מעבעל, דיוואַנעס, ניי־מאַשינען, ווי אויך גאַרדע־ראָבען, אַנטיקען און פעלצען. ל'קויף פּיאַנינאָס, און ל'צאָהל די העכסטע פרייזען קומט און איבערצייגט אייך

289

דאַנטיסט און צאָהנטעכניק

י. ביטענסקי

5 קאָנסטאַנטינער 5

נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונד. פרייזען ביליגע! בערעטונג אָהן געצאָהלט

יור. י. אינפעלד

האָט זיך איבערגעצויגען אויף

42 ווסכאָדניאַ 42

פראָנט, 2. שטאָק. שפּרעכשטונדען טעגליך פון 5–8 בעטייליגט זיך אויך אין שידס־געריכטען.

לאָדז.
23. פעברואַר. 1927

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז.
23. פעברואַר. 1927

זיי מעגען
און מיר מעגען אודאי.

אַן'איטערעסאַנטע ידיעה גיט-איבער די פרעסע, אַז אויף סוף זומער ווערט צוזאַמענגערופען קיין וואַרשאַ אַ קאָנפערענץ פון מינדערהייטען, און דאָס פון פוילישע מינדערהייטען אין פערשידענע מלוכות.

מיר האָבען אין פוילען אַ גרויסען מינדערהייטען-פּראָבלעם. עס איז די פראַגע פון דער נישט-פוילישער בעפעלקערונג אין פוילען, וואָס שטרעבט צו גלייכע רעכט און צו דער מעגליכקייט פון עקאָנאָמישער און קולטורעלער ענטוויקלונג. דאָס שטרעבען איז נישט לייכט צו פערווירקליכען, ווייל גרויסע פוילישע פּאַרטייען שטעלען זיך ענטקעגען יעדען פרוב פון פולער גלייכבערעכטיגונג פאַר די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען און פראָפּאַגירען קאָנסעקווענט ווייטער שטאַנדפּונקט, אַז פוילען איז אַ נאַציאָנאַל-שטאַט, און דאָס הייסט, לויט זייער פירוש, אַ מלוכה פון פוילישען פאָלק. דערפון דרינגט מען אַרויס, אַז די נישט-פוילישע בעפעלקערונג קען נישט האָבען די זעלבע רעכט אין פוילען, ווי די פּאָליאַקען. גענען דער פּאָליטישער קאָנצעפּציע פון די נאַציאָנאַליסטישע קרייזען האָט קיינער אין פוילען נישט דעם מוט אָפען און אויפריכטיג צו פערטרעטען דעם דעמאָקראַטישען פרינציפּ פון גלייכקייט. מען רעדט, מען שרייבט אין דער „דעמאָקראַטישע" פרעסע געגען דעם, אָבער מען טוט פונקט דאָס זעלבע...

ערב די לעצטע סיים-וואַהלען איז געשלאָסען געוואָרען אַ בלאָק פון אַלע נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, כדי זיך בשותּפות'דיג צו פערטיידיגען געגען דער וואַהל אָרדינאַציע וואָס איז צוגעפּאַסט געוואָרען געגען די אינטערעסען פון די נאַציאָנאַלע מיעוטים, דאַן איז ענטשטאַנען אַזאַ געשריי אין דער גאַנצער פוילישער פרעסע, אַז געוויסע יודען האָבען זיך אַזש דערשראָקען: „דאָס איז אַנ'אַקט געגען דער מלוכה... זיי מעגען מאַכען געזעצען געגען אונז, אָבער מיר טאָרען זיך נישט פערטיידיגען"...

עמוואָס שפּעטער איז אין ליטא געמאַכט געוואָרען פונקט אַזאַ וואַהל-בלאָק מיט דעם אנטייל פון די דאָרטיגע פּאָליאַקען... דאָס מעג זיין!

טאַקי דערפאַר איז די איצטיגע ידיעה וועגען צוזאַמענפאָהר פון פוילישע מינאָריטעטען פון פרעמדע מלוכות אין וואַרשאַ אַזוי אינטערעסאַנט. דער מינאָריטעטען-פּראָבלעם איז אַ וועלט-פּראָבלעם, מיר דאָ, דיר דאָרט. עס בעווייזט זיך, אַז איינזייטיגע גערעכטיגקייט קאָן נישט זיין גערעכט אָדער אומגערעכט!

די פוילישע מינאָריטעטען האָבען דאָס פולסטע רעכט זיך צוזאַמענצוקומען און בעראָטען זיך איבער זייער לאַגע אין די פערשידענע לענדער (דייטשלאַנד, ליטע, רומעניען) און אויסצוגעפינען מיטלען צו פערטיידיגען זייערע אינטערעסען.

מיר בעגריסען זייער איניציאַטיוו, ווינשען דעם בעסטען ערפאָלג זייערע בעמיהונגען. מיר ווילען פון זיי לערנען סאָלידאַריטעט אין קאַמף פאַר דער נאַציאָנאַלער עקזיסטענץ.

רעפ. ד"ר א. אינזלער.

געאָרג בראַנדעס און זיין בעציהונג צום יודענטום.

(קאָרעספּאָנדענץ פון קאָפּענהאַגען צום „נייעם „פאָלקסבלאַט").

נישט לאַנג פאַר'ן טויט פון גרויסען יודיש-דענישען דענקער געאָרג בראַנדעס האָט דאָס גאַנצע דעמאָקראַטישע דענעמאַרק געפייערט זיין 85-טען געבורטסטאָג. די בעסטע גייסטער פון דענעמאַרק האָבען דאַן אויסגעדריקט זייער פערעהרונג פאַר בראַנדעס. דעם 4-טען פעברואַר איז זיין ביוסט פייערליך אַרויסגעשטעלט געוואָרען אין ראַטהויז פון קאָפּענהאַגען. אייגענטליך האָט דאָס געזאָלט געשעהן נאָך צום 70-יעהריגען יובילעאום פון בראַנדעס'ן. דאַן האָט אָבער די רעאַקציאָנערע מעהרהייט פון דער קאָפּענהאַגער שטאָדט-פערוואַלטונג זיך אַקעגענגעשטעלט און ערשט האָט די סאָציאַליסטישע מעהרהייט פון שטאָט ראַט דורכגעזעצט דעם בעשלוס.

געאָרג בראַנדעס האָט אין אַ בוך, וואָס איז פערעפענטליכט געוואָרען מיט אַ פּאָר יאָהר צוריק געצווירמעט אַ ספּעציעלען קאַפּיטעל זיין בעציהונג צום יודענטום. בראַנדעס שרייבט דאָרט צווישען אַנדערען: פון 15 ביז'ן 60-טען יאָהר פון מיין לעבען האָב איך בעטראַכט דאָס יודענטום אויסשליסליך אַלס רעליגיע. מיין וועלט-אַנשויאונג שטאַמט פון ספּינאָזאַ און ער איז דאָך געווען גלייכצייטיג פערטראַכטעט פון קריסטענטום און אַריינגעוואָרפען אין חרם דורך די יודישע רבנים. איך האָב זיך געפיהלט אַלס יוד, ווען מען האָט דאָס וואָרט בענוצט אין אַ בעליידיגענדער פאָרם און אַזוי פלעגט געשעהען שוין זייט מיין ערשטען עפענטליכען אַרויסטריט.

איך האָב נישט געקענט פערגעסען, אַז איך בין אַ יוד, אַז מען האַלט מיך נישט פאַר אַ פאָלקסמען דענער. קיינמאָל האָב איך נישט בעטראַכט די יודען פאַר אַ פאָלק, און נאָך היינט גלויב איך, אַז עס איז נישטאָ קיין „יודישע ראַסע". דאָס האָט מיר אָבער קיינמאָל נישט געשטערט צו ערפילען מיין פליכט און ווענדען זיך צו דער עפענטליכער מיינונג אין יעדען פאַל, ווען יודען זענען געוועזן פערפאָלגט. שוין מיט 40 יאָהר צוריק האָב איך אויפגעהויבען מיין שטים געגען די פערפאָלגונגען אויף יודען אין רוסלאַנד. נישט איינמאָל האָב איך שפּעטער פּראָטעסטירט געגען די עוולות, וואָס זענען געטון געוואָרען די יודען אין רומעניען, פינלאַנד און פוילען. איך בין געווען דער ערשטער נישט-פראַנצויז, וואָס האָט געקעמפט פאַר דרייפוס'עס אונשולד.

אין די לעצטע יאָהרען האָט זיך מיין שטעלונג צו דער יודישער פראַגע ראַדיקאַל געענדערט. איך נעם נישט אין בעטראַכט די מערב-אייראָפּעאישע יודען, אָבער איך האַלט, אַז אין די מזרח-אייראָפּעאישע יודישע מאַסען איז פערבאָרגען אַ גרויסע שעפערישע קראַפט און צוליב דעם אין בערעכטיגט זייער שטרעבונג זיך צו קאָנסטיטואירען אַלס נאַציע אויף דעם אייגענעם באָדען. דאָס האָב איך פערשטאַנען שוין מיט 20 יאָהר צוריק. פון יענער צייט האָבען זיך נאָך פיל זאַכען געענדערט. עס איז וואונדערבאַר דאָס הגם די יודען האָבען נישט איבערגעלעבט קיין רעליגיעזע אויפלעבונג, דאָך האָט זיך ביי זיי ערוועקט אַ גרויסער נאַציאָנאַלער ענטוזיאַזם, הגם איך בין אַנ'אויסגעשפּראָכענער קאָסמאָפּאָליט, בעציה איך זיך מיט סימפּאַטיע צו דער דאָזיגער בעוועגונג. די דאָזיגע בעוועגונג איז נאַטירליך און האָט טיפע וואָרצלען.

זייט ארץ-ישראל איז אָנערקענט געוואָרען אַלס אַ ציל פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע. דאַכט זיך, אַז די צוקונפט פון ציוניזם איז געזיכערט. בלי-ספק וועט די קאָלאָניזאַציע אין ארץ-ישראל זיין אַ אונגעהויערע מאָראַלישע אונטערשטיצונג פאַר אַלע יודען אין דער וועלט. דער פּרעסטיזש פון די יודען וועט בעדייטענד שטייגען, ווען יעדער וועט זעהען אַ גרויסען טייל פון יודישען פאָלק בעשעפטיגט מיט פּראָדוקטיווער אַרבייט אויף זיין אייגענעם באָדען, אַ געמיינשאַפט, וואָס פיהרט אַנ'אָפּהענגיג יודישען נאַציאָנאַלען לעבען. (י.ט.אַ.)

יודישע נייעס.

שפּינאָזאַ-יובילעי-פייערונגען אין העברעאישען אוניווערזיטעט.

ירושלים. (י.ט.א.) צום 250-טען יאָהרצייט פון גרויסען פילאָזאָף ברוך שפּינאָזאַ איז דעם 21-טען פעברואַר פאָרגעקומען אין העברעאישען אוניווערזיטעט אַנ'אָנדענקונגס-פייערונג, ד"ר יוסף הוינער און ד"ר הוגאָ בערגמאַן האָבען געהאַלטען רעפעראַטען וועגען שפּינאָזאַס לעבען און שאַפען.

מאָשקענט אַ יודישער צענטער.

מאָסקווע. (י.ט.א.) דער „עמעס" גיט איבער, אַז מאָשקענט הויבט אָן צו ווערען אַ גרויסער יודישער צענטער. אין פערגלייך מיט'ן יאָהר 1920 האָט זיך די יודישע בעפעלקערונג פערגרעסערט אויף דריי מאָל. די צייטונג בעדויערט אָבער, וואָס די יודען זענען דאָרטען נאָך „שטאַרק אָבגעשטאַנען", מחמת זיי פיהרען אַ רעליגיעזען לעבענשטייגער. דער „עמעס" פאָדערט אויף די „יעווסעקציע" זיך מעהר צו פעראינטערעסירען מיט טורקעסטאַן בכלל און מאָשקענט בפרט.

36,000 אימיגראַנטען אריין אין אַמעריקאַ אין משך פון 6 חדשים

וואַשינגטאָן. (י. ט. א.) אין משך פון חודש דעצעמבער פון פערגאַנגענעם יאָהר זענען אַריינגעקומען קיין אַמעריקאַ 36,000 נייע אימיגראַנטען. פאַר די לעצטע 6 מאָנאַטען פון יאָהר 1926, זענען אַרום און אַרום אַריינגעקומען קיין אַמעריקאַ 176 טויזענד אימיגראַנטען. אַרויסגעפאָהרען זענען 42 טויזענד אימיגראַנטען.

די גאָלדענע גאַס ! פון ד"ר. א. קאַראַלניק.

יעדע שטאָדט האָט אַ גאַס — אָדער אַ געסעל, אָדער אַ ווינקעל וואָס איז מעהר אָדער ווייניגער „הייליג". ערגיץ וואו הערט אויף דער טומעל פון דער שטאָדט, די וואָכעדיגקייט פון דעם לעבען, און עס הויבט זיך אָן אַ יום-טוב'דיגקייט. בלויז די יונגסטע פון אַלע וועלט שטעט, באַלד-באַלד די גרעסטע פון זיי—ניו יאָרק—האָט נאָך נישט געפונען איהר „וויאַ סאַקראַ" — איהר הייליגע גאַס, וואו מענשען דאַרפען אַראָפּנעהמען דעם הוט ווען זיי געהען פערביי און פערבויגען זיך אין יראת הכבוד.

אָבער סוף כל סוף האָט מען עס דאָך געפונען.

עס איז אַ שטח פון אַ פּאָר מייל — צוויי ביז דריי — און ציהט זיך אויף אַנ'ערך פון צוואַנציג קוואַרטאַלען — פון דער פיער און-דרייסיגסטער ביז צו דער פיער אָדער פינף-און נייַנציגסטער גאַס אויף פּאַרק עוועניו. מען האָט שוין פון לאַנג געשושקעט זיך אין ניו-יאָרק, אין אַמעריקאַ, אין דער גאַנצער וועלט. שטילערהייט, צווישען זיך האָט מען גערעדט, אַז דאָרט זענען פערגראָבען אוצרות פון גאָלד, אַז דאָרט איז אַ מין נייע גאָלקאָנדאַ אָדער קלאָנדייק. מען האָט עס בלויז נישט געוואוסט אויף זיכער. מען האָט געוואָרט אויף דער אָפיציעלער סאַנקציע.

און זי איז געקומען. איצט ווייסען מיר עס אַלע אין ניו-יאָרק, ווייסט עס יעדעס מינדעסטע קינד פון נאָרדפּאָל אין אַלאַסקאַ ביז טיפליס און בענאָרעס, אַז די אַלע גוזמאות וואָס מע פלעגט זיך דערציילען איבער ניו-יאָרק זענען בלויז קינדערשע פאַנטאַזיעס-אין פערגלייך צו דער אמת'ער ווירקליכקייט.

די סטאַטיסטיק, אָט די קאַלטע, קלאָרע ציפערען ווייזען עס און זאָגען עדות.

זעכצעהן טויזענד מענשען — מענער און פרויען און קינדער — וואוינען אויף די זעכציג גאַסען אויף פּאַרק עוועניו. און אָט די זעכצעהן טויזענד מענשען גיבען אויס אַ יאָהר נישט ווייניגער — אָבער זיכער מעהר — פון צוויי הונדערט אַכציג מיליאָן דאָלאַר אַ יאָהר. דאָס מיינט, אַז יעדער נפש — מאַן אָדער פרוי אָדער קינד — גיט אויס יעדען טאָג, יעדען טאָג פון יאָהר, אָהן אַ שום הפסקה — פון פופציג ביז זעכציג דאָלאַר. אַ קינד פון אַ טאָג אָדער אַ זקן פון אַכציג — אַ מיידעל פון דריי יאָהר אָדער אַ באָבע פון נייַנציג — יעדער גיט אויס פופציג ביז זעכציג דאָלאַר. און ווען איהר רעכענט אַראָפּ די קינדער, וואָס זויגען נאָך די ברוסט און קאָנען ביי דער גרעסטער אָנשטרענגונג נישט אויסגעבען קיין סענט — ווען איהר מאַכט די נויטיגע בערעכענונגען קומט אויס, אַז דורכשניטליך גיט אויס יעדער דערוואַקסענער פון דעם דאָזיגען ניו-יאָרקער ווינקעל פון הונדערט-פופציג ביז צוויי הונדערט דאָלאַר אַ טאָג. אויך דאָ מוז מען מאַכען אַ געהעריגע פיינע אונטערשיידונג. נישט אַלע איינוואוינער פון דעם ווינקעל זענען גלייך — עס זענען דאָרט אויך פאַראַן די „אָרימע ברידער און שוועסטער", וואָס האָבען אַ הכנסה נישט מעהר ווי פופציג טויזענד דאָלאַר אַ יאָהר. די ווערען כמעט נישט אַריינגערעכענט — דער ערשטער מענשען גראַד הויבט זיך ערשט אָן ביי פינף און זיבעציג טויזענד דאָלאַר אַ יאָהר — און העכער. און דער עיקר איז דער „העכער".

און ביי דעם דאָזיגען „העכער" איז עס כמעט מעהר ווי אַ השערה, אַז די אויסגאַבען פאַר יעדען טאָג זענען צעהנער הונדערטער דאָלאַר.

איהר פרעגט זיך: וואָס טוען זיי מיט דעם געלד? ווי אַזוי לעבען זיי? מיר ווייסען דאָך — אַ גביר טוט אָן אַ העמד צוויי מאָל אַ וואָך, ראַסשילד יעדען טאָג — דער קיסר האַלט אין איין אָנטון און אויסטון זיך. אַ גביר טרינקט טיי פון אַ זילבערנעם סאַמאָוואַר, ראָטשילד פון אַ גאָלדענעם און אַ גאָלדענער גלאָז — דער קיסר זיצט אין אַ היטעל צוקער און עס גיסט זיך איהם אין מויל אַריין זיסער טיי — דאָס אַלץ ווייסען מיר. אָבער ווייטער גרייכט שוין נישט די פאַנטאַזיע — וואָס קאָן זיין נאָך מעהר? מען קאָן עסען פון גאָלדענע שיסלען, אָבער קיין גאָלדען פלייש עסט מען דאָך נישט.

נו — יאָ, די אָרימע גבירים! ווייסט איהר דען ווי מען בעלאַגערט זיי? די נויט פון דער גאַנצער וועלט איז דאָך אויף זייערע פּלייצעס! זעהט נאָר, ווי מען רייסט פון זיי, בעטעט! האָספּיטעלער, מוזיעס, נדבות פון אַלע מינים — און דערצו נאָך — ביי די אָרימע און געפּלאָגטע יודישע גבירים — קומט אַ שלאַק, אַ צרה, איך ווייס דאָרט — ציון, הילף פאַר די יודען אין אייראָפּע — אַ שפּיעלכעל וואָס זיי האָבען אויסצושטעהן, די אַ זימע ברידער אונזערע פון פּאַרק עוועניו.

אָבער ווי־ער קומט די סטאַטיסטיק און צושטערט אַ זיסע אילוזיע.

די סטאַטיסטיק צעהלט אויף ווי אַזוי אומגעפעהר די הוצאות ווערען פערטיילט: פרויען גיבען אויס אויף קליידער אַ יאָהר — פופציג מיליאָן דאָלאַר, אויף פוטער — צעהן מיליאָן, אויף מאָדיסטקעס — זיבען מיליאָן דאָלאַר, אויף „שענהייט-סאַלאָנען" — פיער מיליאָן. דערצו נאָך קומט: אַמוזירען זיך — פינף מיליאָן דאָלאַר, יאַכטען — זיבען מיליאָן, רייזען — פינפצעהן מיליאָן, אויטאָמאָבילען — צעהן מיליאָן, רעסטאָראַנען — צעהן מיליאָן, עסען (אין דער היים) — צוואַנציג מיליאָן א. אַ. וו. און דערנאָך קומט: נדבות — פינף מיליאָן. דאָס הייסט — פּאַרק עוועניו גיט אַוועק אויף כלל-אינטערעסען — אַלצדינג איינגערעכענט און אויסגערעכענט — כמעט אַזוי פיל ווי זי גיט אַוועק פאַר פודער און פאַרבען. און פערגעסט נאָך נישט, אַז דאָ פעהלט נאָך אַ ווינציגער ענין, וואָס די סטאַטיסטיק — די אָפיציעלע — האָט נישט געקאָנט אַריינציהען: דעם ענין פון טרינקען. דאָ צוגעהען זיך די מיינונגען. געוויסע עקספּערטען זאָגען, אַז פּאַרק עוועניו גיט אויס אויף משקה נישט ווייניגער ווי פופצעהן מיליאָן דאָלאַר אַ יאָהר אַנדערע רעכענען אַ סך, אַ סך מעהר.

און דער סך-הכל: פּאַרק עוועניו גיט אויס אויף זיך צוויי הונדערט און פינף און זיבעציג מיליאָן דאָלאַר אַ יאָהר; אויף אַנדערע — פינף.

די געשיכטע איז די גרעסטע ציניקערין. זי טוט אָפט תמיד די מערקווירדיגסטע, די נאַרישסטע, די משונה'דיגסטע שפּיצלעך. האָט זי געוואָלט אייַנפיהרען אַזוי צו זאָגען יושר און גערעכטיגקייט און גלייכהייט אין דער וועלט. זי האָט געוואָלט צונעהמען ביי דעם גביר און אַוועקגעבען דעם אָרימאַן, אויסגלייכען די וואָג. אַ גוטע אידעע, אַ שעהנער איינפאַל.

אָבער זי איז דאָך אַ שפּאַס-מאַכערין. האָט זי זיך אויסגעזוכט אַ פּלאַץ פאַר איהר עקספּערימענט דאָס אָרימסטע לאַנד אויף גאָט'ס ערד, אַ לאַנד וואָס האָט כמעט נישט געהאַט קיין רייכע מענשען, אַ לאַנד וואו אַ מיליאָן איז געווען אַ קוים-צו-דערגרייכענדיגע ציפער. זי האָט זיך אויסגעקליבען רוסלאַנד ווי גרינג עס איז דאָרט געווען! צונעהמען ביי איין אָרימאַן און אַוועקגעבען אַ צווייטען — דאָס איז די פּשוט'סטע זאַך אין דער וועלט.

אָבער פּאַרק עוועניו קאָן רוהיג שלאָפען — אָדער פאַרקעהרט, הוליען אַ גאַנצע נאַכט — פון איהר וועט די געשיכטע מיט איהר שפּאַס זיך נישט אַזוי גיך דערדרייסטען. זי האָט אויך אפשר פאַר אַ גאָלדענעם אָרט, פאַר אַ מיליאָנער גאַס. ביז — ביז — יאָ, איהר קענט דאָך די געשיכטע פון דעם „הייליגען

(ענדע זעה 7-טע זייט).

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24
אינערליכע- און קינדער-קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 6—7, זונטאָג פון 3—4.

DR PRYBULSKI
צוריקגעקעהרט.
לאַוואַדזקאַ 1, טעלעפאָן 25-38
חסנערישע און האָר- הויט- קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוענד, דאַמען: פון 4—5 נאָכם.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32
ספּעציאַליסט פאַר הויט, מענערשע און פּעניער-שוואַכע קראַנקהייטען.
הײלונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוענד

נײַער פאָלקסבלאַט
.23 פעברואַר 1927.

דאָס לאָדזשער לעבען

נײַער פאָלקסבלאַט
.23 פעברואַר 1927.

23 מיטוואָך כא אדר א תרפ"ז	פעברואַר זון-אויפגאַנג 6.38 זון-אונטערגאַנג 5.02 לענג פון טאָג 10,30

שטיצע
פאַר די גײַסטיגע אַרבײַטסלאָזע ווערט אויסגעצאָהלט.

(ס) נעכטען 1 אַ זייגער ביי טאָג האָבען זיך אָנגעהויבען די אונטערשטיצונג אויס-צאָהלונגען פאַר די גייסטיגע אַרבייטס-לאָזע פון די 80 טויזענד זלאָטעס, וואָס זענען בעשטימט געוואָרען פאַר לאָדז. היינט פון 12 וועלען ווייטער אויסגע-צאָהלט ווערען פאַר די נומערען פון 2574 ביז צום סוף און פון 1 ביז 521; דאָנערשטאָג פון 522 ביז 897.

מעטריקעס
פון ציוויל-שטאַנד-אַמט.

(מ) צוליב דעם, וואָס דאָס לאָדזשער רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט גיט נאָר דאַן אַרויס פעסער, אויב דער פעטענט האָט אַ מעטריקע פון לאָדזשער ציוויל-שטאַנד-אַמט, מאַכט דער מאַגיסטראַט אויפ-מערקזאַם, אַז די מעטריקעס דאַרפען אַרויסגענומען-ווערען אין ציוויל-שטאַנד-אַמט.

מ'דאַרף אויסמיידען יעדען מין פער-מיטלער, ווייל די מעטריקעס ווערען דורכ'ן ציוויל-שטאַנד-אַמט שנעל ערלע-דיגט.

לאָדזשער סוחרים אויפ'ן יריד אין לײַפּציג.

(ס) דעם 6. מערץ קומט פאָר דער אינטערנאַציאָנאַל - יאַריד אין לייפּציג, וועלכער וועט דויערען 6 טאָג. אויף דעם דאָזיגען יאַריד קומען זיך ציזאַ-מען ביז 10 טויזענד אויסשטעלער.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָבען זיך די היגע סוחרים פעראייניגט געווענ-דעט צום האַנדעלס-מיניסטער, אַז ער זאָל בעשטימען אַ סכום אויסלענדישע הנחה-פעסער פאַר די סוחרים, וואָס ווילען בעזוכען דעם דאָזיגען יאַריד. דער אויספלוג פון די לאָדזשער סוחרים וועט אַרויספאָהרען קיין לייפּציג דעם 5. מערץ.

אַ העברעאישער פאָרלעזונגס-ציקעל וועגען אחד-העם.

די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע האָט בעשלאָסען איינצואָרדנען אַ ציקל פון 3 פאָפּולערע פאָרלעזונגען אין דער העברעאישער שפּראַך וועגען אחד העם. רעפערירען וועט ה' ד"ר ירמיהו פרענקעל.

שמוּץ
האַלט ווײַטער אָן.

(מ) דאָס רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט האָט בעשטראָפט עטליכע צעהנדליג אייגענ-טימער פון געוועלבער, וועלכע האָבען זייערע לאָקאַלען אין אַנ'אַנטי-סאַניטאַ-רען צושטאַנד.

פון מיליטער-געריכט.
אַ קאַפּיטאַן אין גראַנאַטען.

(סר.) דאָס לאָדזשער מיליטער-געריכט האָט נעכטען בעטראַכט דעם פּראָצעס נעגען קאַפּיטאַן סטעפאַן דראַבטשיק, וועלכער איז געווען בעשולדיגט, אַז בעת ער האָט אָרגאַניזירט אין משעג-סטאַכאָוו מאַנעווערס, איז דורך זיין שולד שווער פערוואונדעט געוואָרען דער סערזשאַנט דראַבטשיק, וועלכער איז שפּעטער פון די וואונדען געשטאָר-בען.

ס'איז דערוויזען געוואָרען, אַז ס'איז געקומען צום אויפרייס פון אַ גראַנאַט, ווייל דער קאַפּיטאַן האָט געהייסען וואַרפען גראַנאַטען אויף אַ שלעכטען אופן.

דאָס מיליטער-געריכט האָט דעם קאַ-פּיטאַן דראַבטשיק בעפרייט.

אוּמזאַץ-שטײַער ווערט רעפאָרמירט.

פערשידענע פּראָיעקטען. – 8 קאַטעגאָריעס פּאַטענטען. – קלענערע קאַטעגאָריעס אײַנגאַנצען בעפרײַען פון אומזאַץ-שטײַער-פערקלענערען דעם פּראָצענט פון עקספּאָרט-נישט אַנווענדען בנוגע אַלע אונטערנעהמונגען די זעלבע פּראָצענט בעשטײַערונג.

בעלד אין אָנהויב ווען עס איז פער-עפענטליכט געוואָרען דאָס געזעץ וועגען אומזאַץ-שטייער איז דאָס פינאַנץ מיניסטעריום אויפמערקזאַם געוואָרען מצד די פּראָאינטערעסירטע ווירטשאַפט-ליכע קרייזען, אַז דאָס דאָזיגע געזעץ איז זעהר שלעכט צוזאַמענגעשטעלט און וועט שאַפען זעהר פיל פערדרוס און אומאָנגענעהמליכקייטען סיי פאַר'ן צאָה-לער סיי פאַר דער פינאַנץ-מאַכט. די רע-גירונג און בפרט דער שטייער דעפּאַר-טאַמענט האָט זיך אָבער בעצויגען גאַנץ קאַלטבלוטיג צו די דאָזיגע בעמערקונ-גען און מען האָט עקשנות'דיג דורכגע-פיהרט אין לעבען די נאָרמען פונ'ם גע-זעץ. ערשט נאָך דעם ווי פּראָפ. קעמערער האָט בעשטעטיגט די מיינונג פון די גע-זעלשאַפטליכע קרייזען האָט מען אין פינאַנץ מיניסטעריום אָנגעהויבען צו טראַכטען וועגען אַ רעפאָרם פון דעם אויבענדערמאָהנטען שטייער.

בעהאַנדלענדיג די פראַגע פון רעפאָר-מירען דעם אומזאַץ-שטייער האָט פאַר זיך די רעגירונג פערשידענע פּראָיעקטען. אייניגע פון זיי זענען אויסגעאַרבייט געוואָרען דורך דעם האַנדעלס מיניסטער-יום, און זענען כאַראַקטעריסטיש מיט דער ליבעראַלער בעציהונג צו די סוחרישע און אינדוסטריעלישע קרייזען. אַ טייל ווידער פּראָיעקטען שטאַמען פון פער-שידענע געזעלשאַפטליכע קרייזען. אין די אַלע פּראָיעקטען ווערט אָבער אונטערגע-שטראָכען איין זאַך נעמליך, אַז די קאַ-טעגאָריעס פון די סוחרישע פּאַטענטען מוזען צוטיילט ווערען אויף 8 שטופען און נישט אויף 4 ווי דאָס איז יעצט. עס ווערט פאָראויסגעזעהען, אַז די קלענערע קאַטעגאָריעס זאָלען אינגאַנצען בעפרייט ווערען פון אומזאַץ שטייער. היות, דער פּאַטענט. וועלכער ווערט דורך דעם סוחר אויסגעקויפט איז אויך אַ פאָרם פון שטייער אַלזאָ די קליינהענדלער דאַרפען בעשטייערט ווערען אויסשליסליך אין דער דאָזיגער פאָרם. אויך בנוגע קליינע אינדוסטריעלער (7 און 8 קאַטעגאָריע) דאַרף אויסגעמיטען ווערען דאָס ספּע-ציעלע אומזאַץ בעשטייערען. די דאָזי-גע רעפאָרם וואָלט בעפרייט די אַמטען פון אַ גרויסען טייל אַרביים און וואָלט געגעבען די מעגליכקייט מעהר אַכט צו לעגען אויף די גרעסטע בעשטייערונג פון אַנדערע קאַטעגאָריעס.

אין אייניגע פּראָיעקטען ווערט אויך אויפגעוויזען אויף דעם, אַז מען קאָן נישט אָנווענדען בנוגע אַלע אונטער-נעהמונגען די זעלבע פּראָצענט בעשטיי-ערונג. ז. ב. אַ געשעפט אין וועלכען עס ווערען פערקויפט לוקסוס-אַרטיקלען, בריליאַנטען אָדער לוקסוס גאַלאַנטעריע, ביי וועלכער דער סוחר פערדינט אַפט ביז 100 פּראָצ. קאָנען נישט בעטראַכט ווערען אַזוי ווי צ. ב. געשעפטען וועל-כע פערקויפען זאָקען אָדער פערטיגע מלבושים אָדער אַנדערע אַרטיקלען, וועלכע קוואַליפיצירען זיך אַלס אַרטיק-לען פון ערשטען געברויך.

מצד פערשידענע קרייזען האָט מען אויך אויפגעוויזען, אַז דער פּראָצענט פון עקספּאָרט איז ענטשידען צו הויך, ווייל ער דערגרייכט אָפט 66 פּראָצענט פון דעם גאַנצען פערדינסט.

די אַלע פּראָיעקטען ווערען יעצט אין פינאַנץ-מיניסטעריום בעאַרבייט און עס אונטערליגט נישט קיין צווייפעל, אַז פערשידענע פּונקטען פון די דאָזיגע פּראָיעקטען וועלען אָנגענומען ווערען בפרט די פראַגע וועגען דער קלאַסיפי-צירונג פון די האַנדעלס אונטערנעהמונגען

שטורמישע זיצונג פון בודזשעט-קאָמיסיע צוליב לאָווניק קאָזשמערטשאָק.

מאָנטאָג אין אָוונד איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער בודזשעט קאָמיסיע פון שטאָדט-ראַט. די זיצונג האָט גע-טראָגען אַ שטורמישען כאַראַקטער און איז צום סוף אָפּגעבריסען געוואָרען דורך די כ. ד. און „קאָלאָ נאַראָדאָווע".

וויצע-פּרעזידענט וואָיעוואָדזקי האָט פאָרגעשלאָגען, אַז פאַר'ן נייעם לאָווניק קאָזמערטשאַק זאָל בעשטימט ווערען אַ געהאַלט פון 11 טויזענד זל. און די דאָזיגע פּאָזיציע זאָל אַריינגעשטעלט ווערען אין בודזשעט. די פערטרעטער פון כ. ד., „קאָלאָ נאַראָדאָווי" און דער פּרעזידענט ציגאַרסקי האָבען אָנגעוויזען, אַז פאַר'ן נייעם לאָווניק איז נישטאָ קיין בעשעפטיגונג, סיידען ער זאָל בעשטימט ווערען אַלס דריטער וויצע-פּרעזידענט. די לינקע האָבען זיך אָפּגעהאַלטען פון שטימען, נישט וועלענדיג אַריינמישען זיך, ה ם פּאָרמעל קען אויף יעדע 10 ראַטסמענער זיין איין לאָווניק. צום סוף פון דער זיצונג האָבען די כ. ד. און די „קאָלאָ נאַראָדאָווי" מיט'ן פּרעזידענט ציגאַרסקי, וויצע פּרעזידענט גראָשקאָוו-סקי און לאָווניק קלאָמאָוויטש פערלאָזען די זיצונג. די נ.פּ.ר. האָבען דאַן אָנגענ-נומען די פּאָזיציע פון 11,000 זל. פאַר'ן לאָווניק פון 1. אַפּריל אָן. צוליב דעם, וואָס די רעפּרעזענטען האָבען די זיצונג פערלאָזט, זענען די איבריגע פּונקטען פון טאָג-אָרדנונג אָפּגעלעגט געוואָרען אויף נעכטען אין אָוונד.

*

נעכטען אין אָוונד איז ווידער פאָר-געקומען אַ זיצונג פון דער פינאַנץ בוד-זשעט-קאָמיסיע.

צו דער זיצונג זענען די כ. ד. און נ. ד. נישט געקומען.

די זיצונג האָט זיך פערצויגען ביז שפּעט אין דער נאַכט.

ליקווידירט אַ געפעהרליכע באַנדיטען-באַנדע אין לאָדז.

די באַנדיטען האָבען אָפּגעהאַלטען זײַערע „זיצונגען" אין קראַנקען - קאַסע און אין קינאָ'ס.

(–) דער לאָדזשער פּאָליציי איז גע-לונגען צו ליקווידירען אַ געפעהרליכע באַנדיטען באַנדע, וועלכע האָט אויס-געפיהרט אַ רייה אָנפאַלען אין דער לאָדזשער געגענד.

נאָך איידער די באַנדע איז געכאַפּט געוואָרען, האָט שוין דער אויספאָרשונגס-אַמט געהאַט בעקומען פערטרויליכע ידיעות, אַז די באַנדע האַלט אָפּ איהרע „זיצונגען" אין פערשידענע עפענטליכע ערטער, כדי נישט צו ציהען אויף זיך די אויפמערקזאַמקייט.

אַזוי האָבען זיי אָפּגעהאַלטען אַזעלכע „זיצונגען" אין דער לעטשניצע פון דער קראַנקען-קאַסע אויף פּעטריקאָווער 17, אין דעם נאַכטלעגער-הויז אויף לואיזע און אין די וואַרטע-זאַלען פון די קינאָ'ס.

דער פיהרער פון דער באַנדע איז געווען: מיקאָלאַי סקאָוראָנסקי, מיט-גלידער זענען געווען: עדמונד ווינע-ראָוויטש, פּלאָווסקי, מיפּושינסקי, סטאַ-שין און אַנדערע.

די פּאָליציי האָט זיך ענדליך דער-וואוסט, וואו די באַנדיטען זענען און זיי אַרעסטירט. אַלע באַנדיטען האָבען זיך געלאָזט אַרעסטירען אָהן שום ווי-דערשטאַנד. אין אַלגעמיין זענען אַרעס-טירט געוואָרען 16 פּערזאָן.

לאָדזשער קראַנקען-קאַסע פּערמאַנענט אַ סך... פּראָטעסטירטע וועקסלען.

פּרעזידענט מאַשטשיצקי וועט זײַן אין זגיערזש בײַ דער ערעפנונג פון אַ לעטשניצע.

(ב) אויף דער לעצטער זיצונג פון דער פינאַנץ-ווירטשאַפטס-קאָמיסיע ביי דער קראַנקען-קאַסע איז בעטראַכט גע-וואָרען די פראַגע וועגען די פּראָטעס-טירטע וועקסלען, וועלכע די קראַנקען-קאַסע בעזיצט.

אויף דער זעלבער זיצונג איז אויך בעשלאָסען געוואָרען, אַז צו דער ער-עפענונג פון דער נייער לעטשניצע אין זגיערזש, וואָס קומט פאָר דעם 27. ה. ח. זאָל איינגעלאַדען ווערען דער פּרעזי-דענט מאַשטשיצקי, וועלכער וועט אין דעם טאָג זיין אין זגיערזש צו דער פּאָהן פייערונג פון 31. פּולק.

אַ ספּעציעלע דעלעגאַציע פון דער קראַנקען-קאַסע איז דעריבער געפאָהרען קיין וואַרשאַ פערבעטען דעם פּרעזידענט.

אַ זעלבסט-געריכט
איבער אַ פערד-גנב.

(סר.) אין דאָרף לענגנאַוואַ (נעבען לאַסק) האָבען זיך די פויערים דער-וואוסט, אַז אַ געוויסער באַרטשיק גנב'עט כסדר פערד ביי די אָרטיגע רייכע פויערים און דערנאָך פערקויפט ער זיי אין דער אַרומיגער געגענד.

די פויערים האָבען דעריבער אָפּגע-וואַרט באַרטשיק'ן און איבער איהם גע-מאַכט אַ זעלבסט-געריכט: זיי האָבען איהם אַזוי געשלאָגען, אַז ער איז גע-פאַלען אין חלשות.

פּאָליציי האָט קוים אָפּגעראַטעוועט באַרטשיק'ן פון די פויערים'ס הענד.

אין די אַפּטייקען.
הײַנטיגע נאַכט-דיזשורען.

(§) היינט, מיטוואָך, דיזשורירען בײַ-נאַכט פאָלגענדע אַפּטייקען: ל. פּאַוולאָוו-סקי (פּיעטריקאָווער 307), ט. האַמבורג (גלובנאַ 50), ב. גלוכאָווסקי (נאַרוטאָווי-טשאַ 4), י. שיטקעוויטש (קאָפּערניק-גאַס 26), א. קאַרעמזאַ (פּאָמאָרסקאַ 10) און א. פּאָטאָש (פּל. קאָשטשעלני 10).

דער גרויסער
מאַס-
קען-
באַל
פון דער
יודישער פּרעסע
ד. 26-טען
פעברואַר
אין
„אימפּעריאַל"

ערשטקלאַסיגע.
אַטראַקציעס!!!
צווישען אַנדערען אין פּראָגראַם:
זשורנאַליסטען-
טשאַרלסטאָן
טעקסט משה בראָדערזאָהן, מוזיק הענעך קאָהן.
פּלאַסטישע טענץ,
אויסגעפיהרט דורך קאַרל נעסטעל-בערגער און מרים בראָדערזאָהן.
ראַדיאָ!
רעדעס פון אַלע בעריהמטהייטען.
גלית-שפּיל,
אויסגעפיהרט דורך דער לאָדזער סטודיע. רעזשי, דעקאָראַציעס און קאָסטיומען דורך דעם קינסטלער ראָמאַן ראָזענטאַל.
שים-בודע
אַראַנזשירט דורך ד"ר אַקערבערג.
קאַרוזעל
מיט קאַטאַרינקע-אָרקעסטער.
פאָטאָגראַפישע
אַנשטאַלט
אויפנאַהמען פון די אָנוועזענדע אויפ'ן אָרט.
די פּראָגראַמען
זענען נומערירט. 3 אַ זייגער ביינאַכט וועלען די פּראָגראַם-בעזיצער אַנטייל-נעהמען אין גורל פון:
1) אַלע ווערק פון שלום עליכם;
2) אַ צייכנונג פון מאָלער מאַנע קאַץ
3) אַ פּראַכטפולע בראָנז-פיגור.
קיאָסקען
אָנפיהרונג — פרוי ד"ר קראַוש.
3 אָרקעסטערס,
אונטער דער לייטונג פון לידויער.
רייכער בופעט.
עלעקטרישע עפעקטען לויט'ן פּלאַן פון אינזש. לעבענהאָפט.
דעקאָראַציע און קאַריקאַטורען, געמאָלט דורך די קינסטלער מאַנע קאַץ, אברהם וויינבוים און אינזש. מאָהלער.

דער פאָרפערקויף פון בילעטען קומט פאָר אין די רעדאַקציעס „נײַער פאָלקסבלאַט" און „לאָדזער טאַגעבלאַט".
הנחה-בילעטען ווערען פערקויפט נאָר ביז מיטוואָך, דעם 23-טען ד. ח.

פערזאַמלונג פון קירזשנער-מײַסטער.

היינט, מיטוואָך, קומט פאָר אין האַנד-ווערקער-קלוב (פּאָלודניאָוואַ 4) די אַלגע-מיינע פערזאַמלונג פון קירזשנער-מייס-טער-פעראיין.

צו דער פערזאַמלונג זענען איינגע-לאַדען מיטגלידער און נישט-מיטגלידער.

וול. זשאַבאָטינסקי אין לאָדז.

די פאָרלעזונג אין פילהאַרמאָניע: „וואָס לערנט אונז ארץ-ישראל?"

הנם דער אויפנאַהמס-קאָמיטעט האָט בעשלאָסען נישט איינצואָרדנען קיין פּאַראַדען ביים אָנקומען פון זשאַבאָטינסקי'ן, איז דאָך צו דער באַהן אָנגעקומען אַ גרויסע צאָהל מענשען, דעלעגאַציעס פון פערשידענע ציוניסטישע פעראיינען און געזעלשאַפטען און אָנ'צהרען-וואָך פון די סקויטען-אָרגאַניזאַציעס „ברית השומר" און „השחר" מיט זייערע פאָהנען. דער צוג האָט פערשפּעטיגט אויף 3 פערטעל שעה און דער עולם האָט אַ ביסעל געפיווירען, און דאָך געדולדיג געוואַרט.

ווען דער צוג איז אָנגעקומען און זשאַבאָטינסקי איז אַרויס פון וואַגאָן, האָבען זיך דערהערט אויסגעשרייען „יחי זשאַבאָטינסקי!" „יחי הלגיאָן העברי!" אַ סקויטין האָט זשאַבאָטינסקי'ן צוגעטראָגען בלומען און געזאָגט אַ קורצע בעגריסונג אין העברעאיש און דאַן איז זשאַבאָטינסקי אין בעגלייטונג פון'ם קאָמענדאַנט פון „ברית השומר" אַדורך צום אויטאָ, וואָס איז פאַר איהם געווען אָנגעגרייט און איז אָפּגעפאָהרען אין האָטעל.

אין אָוונד איז

אין פילהאַרמאָניע

פאָרגעקומען די פאָרלעזונג אויף דער טעמאַ: „וואָס לערנט אונז א"י". אין פּרעזידיום זענען געווען צוו. אַנד. ד"ר יעקב קאָהן פון וואַרשאַ און פערטרעטער פון פערש. ציוניסטישע פעראיינען און אינסטיטוציעס. דער פאָרזיצער פון דער לאָדזער רעוויזיאָניסטישער אָרגאַניזאַציע ה' מילער בעגריסט דעם גאַסט אין העברעאיש און דאָס וואָרט בעקומט זשאַבאָטינסקי.

ביי אַנ'איבערפילטען זאַל, ביי אַ טויטער שטילקייט, הויבט ער אָן זיין רעפעראַט, וואָס האָט געדויערט 3 שעה מיט אַ קורצער פויזע אינמיטען.

די יודישע מעהרהייט אין א"י.

זשאַבאָטינסקי הויבט-אָן צו ענטוויקלען דעם געדאַנק, אַז אין א"י מוז אין דער קורצסטער צייט געשאַפען ווערען אַ יודישע מעהרהייט.

די אַראַבישע בעפעלקערונג אין א"י איז אַ פּרימיטיווע און פּאָליגאַמיסטישע (ד.ה. איין מאַן קאָן האָבען עטליכע פרויען). דעריבער מעהרט זי זיך, בפרט, ווען ביי דער איצטיגער אַדמיניסטראַציע אין לאַנד פערקלענערט זיך די שטערבליכקייט פון די אַראַבישע קינדער. עס קומט-אויס, אַז אין 25 יאָהר אַרום וועט די צאָהל אַראַבער אין א"י בעטרעפען 1,200,000 מאַן. מיר, יודען, וואוינען היינט אין א"י אין אַ צאָהל פון 160,000 מאַן און אין 25 יאָהר אַרום מוזען אויך מיר האָבען דאָרט 1 מיליאָן מיט 200 טויזענד מאַן, הייסט דאָס, אַז אין משך פון די נאָהנטע 25 יאָהר מוזען מיר דאָרט אַריינפיהרען 1 מיליאָן יודען, אָדער דורכשניטליך, צו 40 טויזענד יודען אַ יאָהר. דאָס איז די גרעסטע עמיגראַציע, וואָס איז ווען-עס-איז געווען, ווייל אפילו אין אַמעריקא האָט די גרעסטע צאָהל איינוואַנדערער, וואָס דער עמיגראַציאָנס-שטראָם האָט געגעבען, בעטראָפען אַנדערטהאַלבען פּראָצענט פון דער אָרטיגער בעפעלקערונג. מיר האָבען נישט קיין צייט צו וואַרטען מיט אונזער מעהרהייט אין א"י, ווייל מיר מוזען איבעריאָגען די אַלץ וואַקסענדע אַראַבישע בעפעלקערונג.

די ציוניסטישע עמיגראַציע איז און מוז זיין אַ מאַסען-עמיגראַציע, אָבער ביי די איצטיגע פּאָליטישע בעדינגונגען איז דאָס אוממעגליך.

די 4-טע עליה און דער קריזיס

אין די יאָהרען 1924—1925 האָט דאָס פּוילישע יודענטום געשיקט קיין ארץ-ישראל אַ ברייטען שטראָם פון עמיגראַנטען, וואָס האָבען דערגרייכט די צאָהל פון 40 טויזענד. דאָס הייסט אייגענטליך די יעהרליכע דורכשניטליכע ציפער פון אונזער עמיגראַציע. און דאָך האָט דאָס געבראַכט צו אַ קריזיס. דאָס איז אַ וויכטיגער פּינקט צו דער מאַסען-עמיגראַציע.

מיר שטעהען איצט אויף אַ גרויסער טריבונע, פעלקער קוקען זיך צו צו אונז און ס'איז דעריבער וויכטיג צו וויסען: ווער איז דורכגעפאַלען?

פאַר דער מלחמה האָבען מיר געהאַט אין ארץ-ישראל 4000 טויזענד דונאַם ערד, יעצט פערמאָגען מיר אַ מיליאָן 200 טויזענד דונאַם. פאַר דער 4-טער עליה זענען אין פּאַלעסטינאַ געווען 65 טויזענד יודען, ד. ה. 11% פון דער גאַנצער בעפעלקערונג, נאָכ'ן קריזיס וואוינען אין א"י 165 טויזענד יודען, ד. ה. פון 18% ביז 19% פון דער בעפעלקערונג.

פאַר דער מלחמה האָבען יודען נישט געהאַט אין א"י קיין אינדוסטריע און אין יאָהר 1925 האָבען מיר דאָרט געהאַט 500 אינדוסטריע-אַנשטאַלטען מיט 6000 אַרבייטער און 4000 פערד-קראַפט.

עס איז נישטאָ אין דער געשיכטע קיין איין ביישפּיל, וואָס זאָל זיך קאָנען גלייכען צו דער דאָזיגער גרויסער אַרבייט, וואָס איז דורכגעפיהרט געוואָרען דורך די יודען אין משך פון אַזאַ קורצער צייט, ווי 6 יאָהר.

אויך קאָן מען נישט זאָגען, אַז דאָס יודישע פאָלק איז קאַרג. אין משך פון 6 יאָהר האָט דאָס פאָלק געגעבען פאַר א"י 10 מיליאָן פונט. ווי גרויס עס איז די דאָזיגע סומע קאָן מען זעהן דערפון, וואָס די פעלקער-ליגע האָט געפאָדערט גריכענלאַנד אַ הלואה פון 10 מיליאָן פונט, כדי צו קאָלאָניזירען 1 מיליאָן מיט 300 טויזענד פּאָליטישע היימלאָזע. מיר האָבען געגעבען די זעלבע סומע אויף צו קאָלאָניזירען 100 טויזענד מאַן!

דאָס יודישע פאָלק איז בלוז, נישט דורכגעפאַלען. עס האָט גלענצענד אויסגעהאַלטען דעם עקזאַמען. דאָס אומגליק איז אָבער, וואָס צו אַזאַ גרויסער אַרבייט מוז מען האָבען די הילף פון אַ מלוכה, שטאַאַטליכע אַרבייטס-מעטאָדען, און דאָס האָבען מיר נישט. די ענגלישע מלוכה איז נייטראַל און שטעהט אַזוי אַרום דער יודישער קאָלאָניזאַציע.

אין דער גאַנצער וועלט האָט מען דורכגעפיהרט קאָלאָניזאַציעס אויף אַזאַ אופן, אַז די קאָלאָניסטען האָבען בעקומען בחנם די ערד, דערצו פאַר נאָר קליינע פּרייזען, קיינמאָל איז אָבער נאָך נישט פאָרגעקומען, אַז קאָלאָניסטען זאָלען מוזען קויפען ערד אין פרייען האַנדעל און צאָהלען אויסערגעוועהנליך הויכע פּרייזען. בעת דער 4-טער עליה האָבען די אַראַבער געפאָדערט פּרייזען, וואָס האָבען איבערגעשטיגען פון 10 ביז 28 מאָל דעם ווירקליכען פּרייז פון דער ערד.

די פּוילישע יודען פון דער 4. עליה זענען געקומען קיין ארץ-ישראל מיט דער בעסטער כונה, זיך צו בעזעצען אויף דער ערד, אָבער די אונגעוועהנליכע שווערע בעדינגונגען האָבען זיי געצוואונגען, זיך צו בעזעצען אין די שטעדט.

לויט'ן מאַנדאַט. האָט די ענגלישע רעגירונג די אויפגאַבע, צו העלפען די לאַנדווירטשאַפטליכע קאָלאָניזאַציע. אָבער ביז איצט איז אפילו נאָך נישט פערהאַן קיין אויסרעכנונג, וויפיל ערד די רעגירונג בעזיצט, און די קאָמיסיע וואָס בעשעפטיגט זיך מיט'ן פעסטשטעלען דעם סכום פרייע ערד אין א"י. האָט אָנגעהויבען איהר אַרבייט ערשט מיט 3 חדשים צוריק און וועט פערענדיגען איהר אַרבייט ערשט אין אַ 6—7 יאָהר אַרום.

די אינדוסטריע אין א"י

האָט זיך אין די יאָהרען 1924 און 1925 זעהר שטאַרק ענטוויקעלט. אומעטום שפּילט דאָ די מלוכה אַ זעהר גרויסע ראָלע.

די א"י-רעגירונג זאָרגט נישט פאַר דער יודישער אינדוסטריע. פערקעהרט, זי ברענגט איהר נאָך שאָדען. דער רעזשים אין א"י איז קודם-כל נישט קיין קאָלאָניזאַטאָרישער. די רעגירונג שאַפט נישט די געהעריגע עקאָנאָמישע מעגליכקייטען.

די געגנערשאַפט פון תושב צום קאָלאָניזאַטאָר.

מיט אַ רייהע ביישפּילען פון דער געשיכטע ווייזט דאַן דער רעדנער אָן, אַז פון אייביג-אָן איז דער אַלטנייעזעסענער, דער תושב, אַ געגנער פון דער איינוואַנדערונג, פון דער קאָלאָניזאַציע.

די געשיכטע פון אַלע קאָלאָניזאַציעס אין דער וועלט בעווייזט, אַז אומעטום איז די אָרטיגע בעפעלקערונג געגען די נייע קאָלאָניזאַטאָרען, מעגען זיי זיין ברוטאַל, אָדער אפילו זעהר גוט לגבי דער אָרטיגער בעפעלקערונג. דאָס איז בעזונדערס ריכטיג בנוגע די אַראַבער, וועלכע האָבען אַנ'אייגענע קולטור, זענען שטאַרקע פּאַטריאָטען און קאָנען, פּונקט ווי מיר, גוט אַנאַליזירען די לאַגע. הערבערט סאַמיועל האָט נאָך דערצו געגרינדעט 200 שולען אין די אַראַבישע דערפער, וועלכע ערציהען אַ שטאַרקען און נאַציאָנאַליסטישען אַראַבער-דור. פון דער היינטיגער יוגנט וועלען אַרויס די פיהרער פון'ם אַראַבישען פאָלק.

דער נאָמען פון אבד-על קארים, הגם ער איז אונטערדריקט, קלינגט פאַר יעדען יונגען אַראַבער, ווי פאַר אונז דער נאָמען טרומפּעלדאָר, די אַראַבישע סטודענטען, וואָס לערנען אין פּאַריז און הערען זיך צו צו דעם, וואָס מיר פאָדערן און פערלאַנגען, וועלען אין דער נאָהנטער צייט זיין די אַדוואָקאַטען, דאָקטוירים, בעאַמטע און די נייטיגע אָנפיהרער פון אַראַבישען פאָלק, צי קען מען ביי אַזאַ לאַגע זיין זיכער, אַז אין 120 יודישע ישובים, וואָס זענען צעוואָרפען איבערן לאַנד צווישען די אַראַבער, וועט די רוה נישט געשטערט ווערען?

צי איז אין א"י דאָ אַנ'אַפּאַראַט, וואָס זאָל זאָרגען פאַר דער זיכערקייט פון לאַנד? דער ענגלישער גאַרניזאָן איז אָבגעשאַפט געוואָרען. עס זענען געבליבען בלויז 250 ענגלישע סאָלדאַטען אויף יענער זייט ירדן. זיי קומען נישט אין בעטראַכט. די פּאָליציי אין א"י בעשטעהט פון 300 יודען און 1000 נישט יודען. עס איז דאָ אַ גרעניץ-קאָרפּוס, וואָס בעשטעהט פון 700 אַראַבער און... 14 יודען. צי הייסט דאָס זיכערקייט פאַר דער יודישער בעפעלקערונג?

מען זאָגט, אַז אין משך פון די לעצטע 5 יאָהר איז אין לאַנד געווען רוהיג. אָבער דאָס איז קיין ראיה נישט. מען קאָן נישט זאָגען, אַז באשר עס איז שוין אַ חודש צייט נישט געווען קיין רעגען, דעריבער דאַרף מען נישט האָבען קיין רעגען-שירם...

זייט די פּאָגראָמען אין רוסלאַנד פון 80-גער יאָהרען ביז צום קישינעווער פּאָגראָם איז אַדורך העכער 20 יאָהר. ס'איז וויכטיג פעסטצושטעלען צו ס'זענען מעגליכקייטען פון אַנ'אומצופרידענקייט אויסברוך, און אויב יאָ דאַרף מען זיך געגען אַזאַ מעגליכקייט שיצען.

זשאַבאָטינסקי שטעלט זיך אויך אָפּ אויף די פאָדערונגען, וואָס די רעוויזיאָניסטען שטעלען אַרויס. קודם-כל עס זאָל אַדורכגעפיהרט ווערען אין א"י די אַגראַר-רעפאָרם. די רעגירונג דאַרף איבערנעהמען דעם באָדען אויף ביידע זייטען פון ירדן און פערטיילען צווישען די קאָלאָניסטען. אין א"י איז פערהאַן 27 מיליאָן דונאַם ערד, פון וועלכע נאָר 10 מיליאָן זענען בעאַרבייט.

פון די איבריגע 17 מיליאָן זענען לויט איינינע פאָרשער- 10 מיליאָן דונאַם טויגבאַר פאַר לאַנדווירטשאַפט. לויט אַנדערע אויסרעכנונגען 8 און לויט גאַר פּעסימיסטישע פאָרשונגען טויגען פאַר לאַנדווירטשאַפט בלויז 5 מיליאָן דונ"ם. דאָס איז 5 מאָל אַזוי פיל וויפיל די יודען בעזיצען איצט אין א"י אָבער ביי אַזאַ פּאָליטישען רעזשים, ווי עס הערשט היינט אין א"י קען מען נישט חלומ'ען וועגען אַ גרויסער מאַסען קאָלאָניזאַציע. און די יעניגע צווישען די ציוניסטען, וואָס קלאָגען אויף די בעדינגונגען פון יודישען פאָלק, אָדער אויפ'ן לאַנד, און פערמאַכען די אויגען וועגען רעזשים, גייסען-אויס

די גרויסע הערצל-אידעע

די גרויסע פּאָליטישע בעוועגונג, אויף אַ קינדער-שפּיל. הערצל האָט געזאָגט אַז דער ציוניזם איז אַ פּאָליטישע בעוועגונג און מאַקס נאָרדוי האָט געשאַפען די פאָרמולע, אַז ציוניזם איז אויף 90 פּראָצ. עקאָנאָמיק און אויף 10—פּאָליטיק. נאָר די דאָזיגע 10 פּראָצ. זענען אַן אונבעדינגטער תּנאי, מ'דאַרף אַרבייטען, מ'דאַרף זאַמלען געלד אָדער אָהן אַ פּאָליטישע פעהיגקייט, וועלען מיר נישט קומען צו אונזער ציל מיר וועלען אפשר שאַפען אַ נייע 77-טע גלות לאַנד אָבער אונזער ציל איז דער ציוניזם— אַ יודישע מעהרהייט.

איבערגעהענדיג צו דער איצטיגער ציוניסטישער לייטונג ווייזט אָן דער רעדנער, אַז עס מוז אָנגעהויבען ווערען אַ פּאָליטישע אָפענזיווע, אַ ברייטע אויפקלערונגס-אַרבייט, כדי אָנצוווייזען אויף דער שעדליכקייט פון דער היינטיגער פּאָליטיק, וואָס די ציוניסטישע לייטונג פיהרט. ביי יעדער געלעגענהייט דריקט מען אויס צופרידענהייט מיט דער ענגלישער אַדמיניסטראַציע דאַן, ווען די דאָזיגע אַדמיניסטראַציע איז פאַר אונז זעהר שעדליך צוליב איהר אַנטי-קאָלאָניזאַטאָרישער האַלטונג.

עס איז געוואָרען אַ מנהג צו מאַכען באַנקעטען, פאַר די וואָס האָבען זיך זעהר טרויעריג פערשריבען אין דער געשיכטע פון יודישען אויפבוי אין א.י. מען האָט געמאַכט באַנקעטען אין לאָנדאָן פאַר לאָרד אַלענבי, וועלכער „איז נישט געווען בכח" איינצושטילען דעם פּאָגראָם אין ארץ-ישראל. באַנקעטען האָט מען אויך געמאַכט פאַר הערבערט סאַמועל, וועלכער האָט געשאַפען דעם ווייס-בוך, פאָרגעשלאָגען צו שאַפען אַ פּאַרלאַמענט מיט אַנ'אַראַבישער מעהרהייט און אפילו — פאַר גענעראַל סטאָרס.

אין אייראָפּאַ ווייסט מען נישט פון קיין קונצען. מאַכט מען באַנקעטען איז אַ סימן, אַז מען איז מיט יענעמ'ס פּאָליטיק צופרידען. און אַ פאַקט איז, אַז אין ענגלאַנד ווייסט מען נישט, אַז די יודען אין ארץ-ישראל זענען נישט צופרידען מיט דער ענגלישער אַדמיניסטראַציע.

איך — רופט אויס זשאַבאָטינסקי — בין נישט אַזוי פּעסימיסטיש געשטימט, איך גלויב אין דער קראַפט פון יודישען פאָלק. איך בין איבערצייגט אין דער טויגבאַרקייט פון ארץ-ישראל. איך ווייס, אַז דאָס ענגלישע פאָלק איז נאָך נישט אַזוי שלעכט, ווי עס קאָן זיך דוכטען פון דער פּאָליטיק, וואָס די רעגירונג פיהרט אין ארץ-ישראל. איין זאַך בלויז טויג נישט—דאָס איז דער סיסטעם פון דער ציוניסטישער פּאָליטיק.

ער שטעלט זיך נאָך בקצור אָפּ אויף דער פראַגע וועגען דער יודישער אַגענץ ווי אַזוי ס'בעציהען זיך צו איהר די רעוויזיאָניסטען און ערקלערט, אַז אין דער פראַגע וועלען זיי נישט אָראָפּ פון זייער שטעלונג. דער רעדנער איז זיכער, אַז ענגלאַנד וועט אויספיהרען איהר הבטחה.

דער רעדנער דערצעהלט, אַז איהם איז אויסגעקומען צוזאַמענצוטרעפען זיך מיט פראַנצויזיש-אַלטע פּאָליטישע טוער, וואָס האָבען געלעבט מיט'ן טרוים, אַז פּאַלעסטינאַ וועט אַמאָל געהערען צו פראַנקרייך זיי האָבען זיך ענטוישט, פראַנקרייך האָט פערשפּילט און ענגלאַנד האָט בעקומען פּאַלעסטינאַ, אָבער זיי שעמען זיך נישט צו זאָגען, אַז זיי זענען מקנא ענגלאַנד אויף דעם גלענצענדען געשעפט, וואָס זי האָט געמאַכט מיט'ן ציוניזם. דער ענגלישער וועקסעל קען נאָר דאַן צעריסען ווערען, פיהרט אויס דער רעדנער, ווען זי וועט בעקומען דעם איינדרוק, אַז דאָס יודישע פאָלק קען נישט ערפילען זיין אויפגאַבע, אויך אין אַזאַ סיטואַציע איז ממש אַ פערברעכען צו בעהויפטען, אַז דאָס יודישע פאָלק איז קאַרג, גיט נישט קיין געלד און וויל נישט אָדער קען נישט ערפילען זיין פליכט.

יתגדל ויתקדש...

זשאַבאָטינסקי ענדיגט.

איידער ער איז געקומען אַהער, האָט ער גערעדט מיט אַ לאָדזער יודען. יענער האָט איהם דערצעהלט וועגען דער לאַגע דאָ אויפ'ן אָרט און געזאָגט: ביי אונז הערשט אַ קדיש-שטימונג ניין, זאָגט זשאַבאָטינסקי, די קדיש-שטימונג הערשט ביי מיר, וואָס איז דען דער זין פון קדיש, פון דער תפילה, וואָס ווערט געזאָגט ביים אָפענעם קבר פון אַ פערשטאָרבענעם? עס שטעהט אַ מענש, טיף געבויגען, נידערגעשלאָגען פון דעם שרעקליכען קלאַפּ, וואָס האָט זיך אויף איהם אַראָפּגעלאָזען. פון יאוש און פערביטערונג איז ער גרייט אַרויסצולאָזען פון מויל די שרעקליכסטע ווערטער.

ער איז גרייט אין זיין אומגליקליכער פערצווייפלונג אויפצוהויבען די פויסטען צום הימעל און אויסשרייען אַ מוראַ'דיגע קללה, אויסרופען, אַז ער גלויבט נישט מעהר אין קיין זאַך, אַז קיין גאָט און קיין גערעכטיגקייט זענען אויף דער וועלט נישטאָ, און אַרום און אַרום לויערען די בייזע גייסטער, די פינסטערע משחיתים און אונטערזאָגער, וועלכע וואַרטען, וואַרטען מיט אַנ'איינגעהאַלטענעם אָטעם, אַז דאָס וואָרט, דאָס שרעקליכע וואָרט פון צווייפעל, ווידערשפּעניגקייט און שפּאָט זאָל אַרויסגעריסען ווערען פון דער אָנגעוועהטאָגטער נשמה. און דאָ איז געקומען דער דיכטער, דער פערפאַסער פון קדיש און האָט אונטערגעזאָגט דעם פער'יאוש'טען און פער'חושך'טען: יתגדל ויתקדש! נישט קיין שפּאָט, נישט קיין קללה, נישט קיין פויסטען, געביילטע צום הימעל, נאָר „יתגדל ויתקדש!"

די לעצטע זאַצען זאָגט דער רעדנער אַרויס מיט אַזאַ בעגייסטערונג, מיט אַזאַ דורכנעהמענדען און דורכדרינגענדען פּאַטאָס, אַז דער גאַנצער גראַנדיעזער עולם זיצט, ווי פערגליווערט, און ווען זשאַבאָטינסקי ענדיגט די לעצטע ווערטער, ברעכט אויס אַ שטורמישע אָוואַציע, וועלכע בעגלייט דעם גאַסט-נעבענשטען רעדנער ביז ער פערשווינדט פון דער טריבונע.

Dr. H. SPIRA-BORNSTEINOWA

Cegielniana 4

טעלעפאָן 34-90.

ספּעציאַליטעט: אַקושער און פרויען-קראַנקהייטען.

נעמט אָן פון 3—6 נאָכמיטאָג.

די צרה פון עקסמיסיעס.

צי וועט גאָרנישט געמען ווערען אָפּצושטעלען די עקסמיסיע-אורטײלען?

נאָך אַ גענויסע הפסקה האָבען די ווירטסלייט ווייטער אָנגעהויבען שטורמען די געריכטען מיט אָנקלאָגעס וועגען עקסמיסיעס אויף זייערע לאָקאַטאָרען.

עס איז גענוג, אַז דער לאָקאַטאָר זאָל בלייבען אונטערשטעלונג מיט'ן צאָהלען דירה-געלד אין משך פון 2 קוואַרטעל, נוצט שוין אויס דער הויז-ווירט דעם דערמאָהנטען אומשטאַנד אַלס מאָטיוו פאַר אַן עקסמיסיע. און מען מוז קאָנסטאַטירען אַ פאַקט, אַז די מדובען פון די ווירטסלייט האָבען ערפאָלג: די געריכטען טראָגען וואָס אָפטער אַרויס עקסמיסיע-אורטיילען.

אומזיסט פערופען זיך די לאָקאַטאָרען אויף אַרבייטסלאָזיגקייט, אָרימקייט, אָדער אַנדערע פערשטענדליכע סבות; עס האָט אויך אַ גאַנץ קנאַפע פעולה דאָס פאָרלייגען אין געריכט דעם הויז-ווירט די שולדיגע סומע. די אַלע אויסגערעכנטע טענות ווערען אין בעסטען פאַל נאָר אויף אַזוי פיל גענומען אין אַכט, אַז דאָס אויספיהרען די עקזעקוציע ווערט אָפּגעלייגט אויף אַ קורצערן, אָדער לענגערן טערמין.

אָפט ווערט אפילו אויך די מישטיינס געזאָג הנחה נישט אָנערקענט און דער הויז-ווירט בעקומט די מעגליכקייט פטור צו ווערען פון נישט געוואונשענעם לאָקאַטאָר גאָר אין אַ קורצער צייט.

רעפלעקטאַנטען אויף אַ פרייע דירה ביי דעם איצט הערשענדען וואוינונגס-נויט, פערדרעהט זיך, פעהלען נישט, שפעקולירט דער הויז-ווירט מיט דער דירה טאַקע אַזוי לאַנג, ביז ער פערדינגט זי אַ לאָקאַטאָר, וועלכער איז ביכולת צו בעצאָהלען די העכסטע סומע אָבטרעט-געלד.

אמת נישט אַלעמאָל ווערט די עקסמיסיע אויסגעפיהרט: דער איבערגעשראָקענער לאָקאַטאָר פערזעצט און פערקויפט אַרויס די לעצטע בעבעכעס פון לייב און שפּיב, ריימט פון בעקאַנטע און משפחה און שאַפט זיך צונויף אַ געוויסע סומע. פאַר אַזאַ פּדיון, וואָס בעטרעפט אָפט נישט פיל ווייניגער פון דער סומע, וויפיל אַ נייער לאָקאַטאָר וואָלט פאַר דער זעלבער דירה געגעבען, בעקומט שוין דער הויזווירט „רחמנות" אויפ'ן אָרימען לאָקאַטאָר און האַלט אָפּ די עקסמיסיע.

אַזוי אַרום זעצען אויס פיל ווירטסלייט די רעכטליכע סאַנקציע צו ספעקולאַציע-צוועקען.

מילא, גוט איז נאָך דעם לאָקאַטאָר, וואָס האָט אין אַ פערצווייפעלטען מאָמענט אַן וועמען זיך אָנצוכאַפּען. וואָס זשע זאָל אָבער טאָן דער יענגער אומגליקליכער, וואָס איז עלענד און האָט נישט פון וואַנען צו „קוועטשען".

אַזאַ איינעם, הייסט עס, קומט אויס נישט אַנדערש, ווי אַרויסגעוואָרפען צו ווערען אויפ'ן ברוק.

אַזאַ לאַגע דאַרף נישט און קאָן נישט ווייטער בלייבען. מען טאָר דאָך אויך נישט פערגעסען, אַז מיר לעבען איבער אַ צייט פון אויסערגעוועהנליכער אַרבייטסלאָזיגקייט, אַלגעמיינע פעראָרימונג און כסדר שטייגענדער יקרות.

איז אַ וואונדער, אַז ביי אַזעלכע פערהעלטנישען בלייבען די אַממייסטע געקוועלטע לאָקאַטאָרען אונטערשטעליג מיט צאָהלען דירה-געלד!

פאַר אַזאַ עלעמענט בעדייט איצט אַן עקסמיסיע-אורטייל דאָס זעלבע, וואָס טויט-שטראָף.

דעריבער מיינען מיר טאַקע, אַז כל זמן די עקאָנאָמישע סיטואַציע אין לאַנד וועט זיך נישט נאָרמאַליזירען, דאַרף איבערהויפּט נישט אַרויסגעטראָגען ווערען קיין עקסמיסיע-אורטיילען, בפרט געגען די אַמשטאַרקסטען דורכ'ן קריזיס געטראָפענע לאָקאַטאָרען.

קוים ווערען אָבער עקסמיסיע-אורטיילען יאָ אַרויסגעטראָגען דאַרף ווייניגסטענס די דאָזיגע אויסערגעוועהנליכע שאַרפע סאַנקציע אָנגעווענדעט ווערען נאָר אַלס לעצט מיטעל.

פאַר וואָס אין אַ קרימינעלען פּראָצעס, ווען עס דראָהט דעם אָנגעקלאָגטען פער'משפט צו ווערען צום ערשטען מאָל אויף איינינגע חדשים טורמע, וועגט מען די ווייטגעהענדסטע פאַרזיכטיגקייט און מען בעמיהט זיך אויף אַלע אופנים אויסצוגעפינען מילדערע אומשטענדען אבי צו האָבען אַ רעכטליכען גרונד די שטראָף צו זאַוויעשען און ביים אַרויסטראָגען אַן עקסמיסיע-אורטייל, וואָס איז, דאַכט זיך, אַ פיל בערערע און האַרבערע שטראָף, רעכענט מען זיך נישט מיט די דאָזיגע הומאַניטערע פרינציפען.

די עפענטליכע אינטערעסען פאָדערן טאַקע, אַז דער אוסטאַוו פון 11 אַפּריל 1924 זאָל קאָרעגירט ווערען אין דעם זינען: 1) אַז פאַר אין ערשטער ליניע בלייבען מיט צאָהלען דירה-געלד זאָל בשום-אופן נישט בילדען אַ גענוג'משפט וועגען אַן אומבעדינגטע עקסמיסיע, נאָר דער אורטייל זאָל אָפּגעלייגט ווערען אויף אַ בעשטימטען טערמין. אויב אין משך פון נעגעבענעם טערמין, וועט דער לאָקאַטאָר נישט רעגולירען דעם פערלעגענעם חוב, דעמאָלט ערשט זאָל דער עקסמיסיע-אורטייל געשטעטיגט ווערען; 2) אַז מיט די פריי-געוואָרענע נאָך אַן עקסמיסיע פון אַ נישט-פינקטליכען צאָהלער וואוינונגען דיספּאָנירט דער אורזשאַנד ראַזיעמטשי, וועלכער טיילט זיי צו די פערגיסטערירטע לויט דער רייהע דאַכלאָזע לאָקאַטאָרען.

י. אינפעלד.

Photographe
H. Sroka
ŁÓDŹ, Brzezińska 69.

דאָס אַטעליער איז ניי-רעמאָנטירט און פערגרעסערט, יוז אויך פערזעהען מיט די נייעסטע „עדיסאָן"-רעפלעקטאָרען.

דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אַז צוליב רעקלאַמע האָב איך איינגעפיהרט אויסערגעוועהנליכע נידעריגע פרייזען אויף סיגנע קינסטלערישע אויסגעפיהרטע פאָטאָגראַפיעס לויט די אונטען-אויסגערעכנטע אויסנאַהמס-פרייזען:

6 פּאָסטקאַרטען ג.פ. דאָפּעלט רעטושירט 3 זל.
6 קאַבינעט-בילדער „ 8 „
1 אָריגינאַל-פּאָרטרעט ג.פ. 8 „

אויסער דעם גרופען-אויפנאַהמען אויסער'ן אַטעליער ווערען אויך אָנגענומען אויפנאַהמען צו זעהר מעסיגע פרייזען. צופאַהר מיט'ן טראַמוואַי נומער 1.

בעמ.: צו יעדען האַלבען טוץ פּאָסטקאַרטען ווערט צוגעגעבען אַ פּאָטאָ-פּאָרטרעט.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אַנטוואָרטען אויף יורידישע אָנפראַגען. וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.
יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

בעם דערלאַנגען אַן אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן פון דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן קענען קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 23. פעברואַר 1927.

4071 אַ געטרייער לעזער פון גראַבאָמאַנ'ס גאַס:
עס איז נישט גילטיג קיין אָבמאַך, לויט וועלכען איינער יורש פערפליכטעט זיך נישט צו פערפיהרען קיין פּראָצעס וועגען דזשאַלן, פונדעסטוועגן קאָנען די פעראינטערעסירטע צדדים זיך פערשטענדיגען בנוגע אָפּלעגען די אַקציע וועגען דזשאַלן אויף אַ בעשטימטען טערמין אַלנפאַלס נישט לענגער ווי אויף 5 יאָהר.

4072 נ. פ.
נישט פאַרהאַן אַזאַ פערבאָט. פערקעהרט דער אַרט. 18 פון נייעם וועקסעל-אוסטאַוו זאָגט בפירוש, אַז דער וועקסעל-בעזיצער האָט דאָס רעכט, אויב די זשיראָ איז אַ בלאַנקאָ, אויסצופילען די זשיראָ מיט זיין נאָמען אָדער אַנדערן פערזאָן.
די פּרעטענזיע פון וועקסעל-אינהאַבער לגבי די זשיראַנטען און אויסשטעלער ווערט פערעלטערט נאָכ'ן יאָהר, זייט דער וועקסעל איז פּראָטעסטירט געוואָרען.

4073 אַ לעזער פון קילינסקיעגאָ:
4074 שט. לעזער פון אַלשטאָט:
4075 ל. ס. פון ווכאָדניאַ.
4076 ב. שאַיעוויטש אַלעקסאַנד. 46.
וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאַקציע טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג, מיטברענגענדיג די צייטונג.

4077 בזשעזשינסקי.
איהר קאָנט דאָס געלד צוריקנעמען פון דער פּאָסט. די רעכטליכע לאַגע וועט זיך דורכדעם נישט ענדערן.

4078 צ. ב.
מען קאָן נישט בעשטראָפען די מוטער פאַר בעהאַלטען איהר געזוכטען זוהן.

4079 פלאָם:
אויב אייער ברודער איז פער'משפט געוואָרען אויף 6 חדשים קאָן ער נישט גענייסען פון דער פעראָרדנונג פון מלוכה-פּרעזידענט וועגען בעפרייען פאַר'ן טערמין.

4080 אַלעזער פון רודא פּאַביאַניצ.
אַן אַגענט אומאָפּהענגיג פון אומשטאַנד, וועלכע בעדינגונגען ער האָט געאַרבייט, האָט דאָס רעכט אויף אַ 3 חדשים'דיגע קינדיגונג.

4081 ב. ב.
מען קאָן לעגען אַן אַרעסט אויפ'ן דירה-געלד.

4082 ש. פוקס.
מעגט איהר האָבען בעצאָהלט די גרונד-סומע קוים ווען איהר שולדיג געבליבען די צוגעוואַקסענע ביז דאַמאָל צינזען קאָן מען אויפ'ן חשבון פון דערמאָנטען חוב סעקוועסטרירען אייער בעוועגליך איינענטום.

4083 מ. ב. פון וואָלבאָרסקאַ:
נישט געקוקט דעריוף, וואָס איהר האָט אויסגעקויפט אַ 4-טע קאַטעג. פּאַטענט, קוים וואוינט איהר אין אַ געוועלב האָט דער הויזווירט אַ געוויסען גרונד צו פאָדערן דירה-געלד לויט'ן פּראָצענט-פוס פון דער קאַט. ד.

4084 נ. ס. פון וואָלבאָרסקאַ:
אין זעלבען צושטאַנד אין וועלכען איהר האָט די וואוינונג געדינגען מוז זי פערבלייבען. דעריבער טאָרט איהר די פערמויערטע אונטערטיהר אָהן די הסכמה פון הויזווירט נישט עפענען.

די, וועלכע אזעוו האָט פעראַטען.

(17

לויט די זכרונות פון באָריס סאַווינקאָוו.

אַ סך שוועריגקייטען האָבען מיר געהאַט מיט'ן טרעפען זיך אויף בעשטימטע פּלעצער. ביידע „איזוואָשטשיקעס" האָבען מיר פון צייט צו צייט געדאַרפט איבערגעבען אַלע נויטיגע ידיעות, וואָס זיי האָבען אויסגעפונען. צוליב דעם האָבען מיר זיך געדאַרפט טרעפען. אָבער ווי אַזוי טרעפט מען זיך אויף אַן עפענטליכען פּלאַץ צוזאַמען, אַז איך בין אַ פּריץ, אַ רייכער ענגלענדער און זיי זענען „איזוואָשטשיקעס"?!

כדי עס זאָל אויף אונז קיין חשד נישט פאַלען, פלעג איך גאַנץ אָפט „דינגען" איינעם און דעם צווייטען „איזוואָשטשיק", און פאָהרענדיג האָבען מיר זיך שוין ווי עס איז דורכגערעדט.

זונטאָג אָבער פלעגען זיי זיך איבערטון און קומען צו מיר אין באַקאַטאַוו'ס שענק און דאָרטען האָבען מיר געקענט אָפּזיצען צוויי-דריי שטונדען און רעדען פון דעם, וואָס מען האָט שוין אויפגענומען און אויך פון דעם, וואָס מען דאַרף ווייטער אויפטאָן.

אין שענק פלעגט קאַליאַעוו רעדען זעהר אַ סך וועגען דעם, וואָס ער האָט שוין אויפגעטון, און נישט איינמאָל האָט ער זיך אויסגעדריקט, אַז ער איז גליקליך דערמיט, וואָס די אַרבייט נעהמט אויף אַ לאַד און אַז ער וואַרט שוין מיט אונגעדולד אויף דעם מאָמענט ווען מען וועט מיט אַ באָמבע צורייסען דעם גרויס-פירשט.

מיט מאָטיעניקאָ'ן פלעג איך זיך אָפט טרעפען נישט נאָר אין שענק, נאָר אויך אין צירק. ער פלעגט רעדען וועניגער, אַ סך געלאַסענער פון קאַליאַעוו'ן, דאָך האָט מען געקענט זעהן ווי געטריי און איבערגעגעבען ער איז צו דער אַרבייט.

איינמאָל האָט מיר קאַליאַעוו דערצעהלט זעהר אַ שעהנע געשיכטע פון זיין לעבען אַלס „איזוואָשטשיק".

— דו ווייסט דאָך — מאַכט ער אַזוי צו מיר — אַז לויט דעם פּאַספּאָרט, וואָס איך האָב איצטער, הייס איך אָסיפּ קאָוואַל, אַ אוקראַינער פון פּאָדאָליער גובערניע. איך האָב זיך אומיסטען געמאַכט אַזאַ פּאַספּאָרט, ווייל איך רעד רוסיש מיט אַ פּויליש-אוקראַינישען אַקצענט. נו, דאַרף זיך גראָד טרעפען אַזאַ מעשה: אויפדערנאַכט זיץ איך מיר אַזוי מיט'ן „דוואָרניק" און פּלוידער. מיט אַמאָל גיט ער מיך אַ פרעג: „פון וואַנען ביזטו, זעמליאַק?" „פון אַ ווייטען געגענד", ענטפער איך. „אויש פון פּאָדאָליער גובערניע". דערפרעהט ער זיך גאָר. „פון פּאָדאָליער גובערניע! — גיט ער זיך אַ כאַפּ — זענען מיר דאָך לאַנדסלייט. איך בין פון פּאָדאָליער גובערניע. און זאָג-זשע מיר שוין, ברודער, פון וואָס פאַר אַן אויעזד קומסטו?" „פון אושיצער אויעזד" ענטפער איך. דערפרעהט ער זיך נאָך מעהר. „טאַקי, פון אושיצער אויעזד? איך בין דאָך אויך אַ אושיצער"... און באַלד האָט ער מיך גענומען פרעגען און איבערפרעגען פון וואָס פאַר אַ דאָרף איך בין, צו וואָס פאַר אַ „וואָלאָסט" איך בין צוגעשריבען; צי איך האָב עפּיס געהערט וועגען דעם יאַריד אין גאַלאָוואָיעווקאַ און צי איך בין אַמאָל געווען אין דעם דאָרף נעיעלאָווקאַ.. איך האָב געקענט שוין אַריינפאַלען. אָבער איך האָב זיך בעוואָרענט ביצייטענס; נאָך איידער איך האָב געמאַכט פאַר זיך דעם פּאַספּאָרט, בין איך אַריין אין דער רומיאַנצעוו ביבליאָטעק און איבערגעלייענט אַלעס, וואָס איך האָב נאָר געפונען וועגען די שטעדט און שטעדטלעך אין פּאָדאָליער גובערניע און אושיצער אויעזד... ווען דער „דוואָרניק" האָט מיר גענומען שטעלען פראַגען, האָב איך איהם פערוואָרפען מיט אַזויפיל ענטפערס אַז ער האָט זיך אַזש פערלוירען... צי איך בין געווען אין דער שטאָדט אושיץ? אַ פראַגע! אַוודאי בין איך דאָרט געווען!.. געזעהן דאָרטען דעם גרויסען קלויסטער, דעם מאַרק, און וואָס דען נישט!.. עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז איך ווייס וועגען דער שטאָדט אושיץ אַ סך מעהר ווי דער „דוואָרניק"..

און מאָטיעניקאָ האָט מיר איינמאָל דערצעהלט אַזאַ געשיכטע:

— איך האָב אויך צרות דערפון, וואָס די „חבר'ה-איזוואָשטשיקעס" פרעגען מיך אַלץ פון וואַנען איך בין... איינמאָל האָט מיך אַן איזוואָשטשיק געפרעגט פון וואַנען איך קום, און כדי נישט אַריינצופאַלען, האָב איך איהם געגעבען אַזאַ ענטפער: „איך בין פון פּאָרט אַרטור". איז ער געבליבען שטעהן אַן איבערראַשטער און אויסגעשטאַרט די אויגען אויף מיר: „פון פּאָרט אַרטור?!" און איך מאַך זיך נישט וויסענדיג און שפּאַן מיר איין דאָס פערד. איך גיב אַ קוק, דער חבר'ה-מאַן שטעהט נאָך אַלץ און קראַצט זיך אין דער פּאָטילניצע. „אַז דו ביזט פון פּאָרט אַרטור", פרעגט ער מיך, „פּראָוואָס-זשע איז ביי דיר דער קאָפּ אַ גאַנצער?" „כאַ-כאַ!" האָב איך זיך צולאַכט, „דאָס איז דערפאַר, ווייל איך בין געווען אַ סאָלדאַט, געלעגען אין שפּיטאָל קראַנק אויף טיפוס, און איצט, ווי דו זעהסט, שטעה איך און רעד מיט אַזאַ טפש ווי דו ביסט"... אָפּגעזאָגט און ווייטער געטאָן מיין אַרבייט. איך גיב אַ קוק — דער חבר'ה-מאַן שטעהט נאָך אַלץ און קראַצט זיך אין דער פּאָטילניצע... אָט אַזוי איז ער אַ וויילע געשטאַנען און דערנאָך האָט ער געזאָגט: „ווי עס שיינט, ביזטו שוין איינמאָל אַ פויגעל! געווען אַ סאָלדאַט, געלעגען אין שפּיטאָל, קראַנק אויף טיפוס און קומסט אַזש פון פּאָרט אַרטור... שוין איינמאָל אַ פויגעל!"..

און פון דאַן אָן נעהמט ער פאַר מיר אַראָפּ דאָס היטעל און גיט מיר אָפּ כבוד.

דעם 10 טען יאַנואַר *) האָבען מיר אין מאָסקווע בעקומען די ערשטע ידיעות וועגען די געשעהענישען אין פעטערבורג.

דאַן האָט זיך דער גרויס-פירשט סערגעי אַלעקסאַנדראָוויטש שטאַרק דערשראָקען און זיך אַרויסגעצויגען פון דעם ניעסקוטשנעם פּאַלאַץ אין ניקאָלאַיעווסקען פּאַלאַץ, ווייל איהם האָט זיך געדוכט, אַז דאָרטען וועט ער זיך פיהלען זיכערער.

דאָס האָט אונז אַ סך געשטערט. און די גאַנצע אַרבייט, וואָס מיר האָבען אָפּגעטון פריהער, איז ווידער געווען אַרויסגעוואָרפען. מיר האָבען שוין געהאַט אויסגעפונען, אַז פון'ם ניעסקוטשנעם פּאַלאַץ פאָהרט ער אין קרעמל צוויי מאָל אין וואָך — מיטוואָך און פרייטאָג, צווישען צוויי און פינף אַ זייגער נאָכמיטאָג; מיר האָבען שוין אויך געהאַט געוואוסט אויף וואָס פאַר אַ וועג ער פאָהרט, און מיר האָבען זיך שוין געגרייט צו מאַכען דעם אָנפאַל.

איצט אָבער האָבען מיר ווידער געמוזט אָנהויבען פון סאַמע אָנפאַנג, און ערגער פון אַלץ איז געווען דאָס, וואָס מיר האָבען דעם גרויס-פירשט בעדאַרפט נאָכשפּיאָנירען טאַקע אין קרעמל גופא, ווייל מיר האָבען נישט געוואוסט ווען ער פאָהרט אַרויס פון זיין פּאַלאַץ און דורך וואָס פאַר טויער ער פאָהרט אַריין אין קרעמל.

*) דאָס הייסט, אַ טאָג נאָכדעם ווי דער גלח גאַפּאָן איז אַוועק מיט אַ דעמאָנסטראַציע פון טויזענדער מענשען צום ווינטער-פּאַלאַץ, וואו מ'האָט איהם בעגעגענט מיט אַ האָגעל פון קוילען און מאַסען אומבעוואָפענטע מענשען זענען געפאַלען טויטע.

אַ טראַגעדיע פון אַ מוטער, וואָס ווערט אַ באָנע ביי איהרע אייגענע קינדער.

מאַן און ווייב, אַ „באָנע", און די טראַגישע ראָלע פון דער גע'גט'ע פרוי.

אין וואַרשע האָט פּאַסירט פאָלגענדע ריהרענדע פאַמיליען געשעהעניש: מיט בערך זעקס יאָהר צוריק איז קיין וואַרשע געקומען דער לעמבערגער סוחר לעאָן פ. און דאָ זיך געעפענט אַ געשעפט פון אָפּטישע אַרטיקלען. קורץ דערנאָך איז צו איהם אין געשעפט אַריין אָנגעקומען אַלס פערקויפערין דאָס פרל. רחל ש., וועלכע איז נאָר וואָס געהאַט געקומען פון קאָוועל.

פ. איז נאָך געווען אַ בחור און דאָס מיידעל נישט קיין מיאוסע. האָט ער זיך אין איהר פערליבט און אין עטליכע חדשים אַרום מיט איהר חתונה געהאַט.

פיר יאָהר צייט האָט דאָס פּאָרל געלעבט זעהר גליקליך. זיי האָבען פערנומען אַ לייטישע דירה אויף זשעלאַזנאַ גאַס; צו די צוויי קינדער, וואָס דאָס ווייבעל האָט פאַר דער צייט געבוירען, האָבען זיי געהאַלטען אַ ספּעציעלע גובערנאַנטין און בכלל האָבען זיי זיך שטענדיג בעלעבט ווי די טייבעלעך, אַז מענשען האָבען זיי אַפילו מקנא געווען.

מאַכט זיך אָבער אַ מעשה, אַז פון לעמבערג קומט צו פאָהרען אַ קריסטליך מיידעל, מיט וועמען פ. האָט אַמאָל געאַרבייט אין איין געשעפט און נאָכדעם, ווי פ. האָט זיך דאָ מיט איהר עטליכע מאָל געטראָפען – האָט ער זי אַריינגענומען צו זיך אין געשעפט אַריין און בעשטימט פאַר איהר אַ זעהר שעהנע שכירות.

מילא, די ערשטע צייט, איז זאַך צוגעגאַנגען אַלץ נאָרמאַל. פ. איז ווי געוועהנליך אַהיימגעקומען צו דער צייט אויף מיטאָג, צו דער צייט אין אָוונט און אויך צו זיין ווייב איז די בעציהונג געווען נישט אַנדערש ווי פריהער.

שפּעטער אָבער, האָט דאָס ווייבעל ביסלעכווייז אָנגעהויבען בעמערקען, אַז איהר מאַן איז עפּעס צו היימיש מיט דער קריסטליכער פערקויפערין און אַז ער בלייבט אָפט צו לאַנג אין געשעפט.. האָט דאָס ווייבעל אַזוי לאַנג געליטען ביז די מאָס איז שוין געווען איבערפולט און זי האָט מיט איהר מאַן געהאַט אַ ערנסטען געשפרעך, נאָר אַנשטאָט זיך צו פערענטפערען פאַר איהר האָט נאָר דער מאַן ערקלערט, אַז ער האָט די קריסטין ליב און אַז ער האָט שוין טאַקי גערעכענט איהר אָפּצוגעבען פון זיין דירה אַ שטיבעל...

פון דאַמאָלס אָן האָט זיך שוין פאַר'ן ווייבעל אָנגעהויבען אַ לעבען ווי אין אַ גהינום! דער מאַן האָט זיך אַבסאָלוט נישט געהיטען פאַר איהר, גאָר אָפט פערפאַלען געוואָרען פון שטוב אויף עטליכע טעג און סוף כל-סוף די קריסטין אַריינגענומען אין שטוב אַריין.

דאָס האָט שוין דאָס ווייבעל נישט געקאָנט אויסהאַלטען און זי האָט אָנגעהויבען פאָדערן פון איהר מאַן, ער זאָל איהר געבען גט און אַביסעל געלד און זאָל איהר אויך צאָהלען פאַר אויסהאַלטען די קינדער

פ. האָט גלייך איינגעשטימט איהר צו געבען גט; די קינדער בלייבען ביי איהם און כדי זי, די מוטער זאָל קאָנען שטענדיג זיין ביי די קינדער – קומט זי אָן צו פ.'ן אַלס באָנע און זי בעקומט ביי איהם אַ בעזונדער זייטיג צימער...

האָט מען דורכגעפיהרט די גט-צערעמאָניע, די גע'גט'ע האָט זיך אַריינגעצויגען אין איהר „נייעם" צימער. זיך ווידער גענומען אָפּגעבען מיט די קינדער, אָבער דאָס מאָל נישט אַלס מאַמע גאָר – אַלס באָנע...

אָבער לאַנג האָט די מאַמע-באָנע אין איהר ראָל זיך נישט געקאָנט געפינען, ווייל די קריסטליכע געליבטע, האָט נישט געקאָנט ליידען, ווי אַזוי די באָנע ערציהט די קינדער און זי האָט איהר כסדר געגעבען „אָנווייזונגען".

און די אָנווייזונגען זענען געגעבען געוואָרען אין אַזאַ טאָן, אַז די אומגליקליכע האָט זיך בעגאָסען מיט טרערען און פון די צרות איז זי פון טאָג צו טאָג געוואָרען אַלץ דאַרער. לכתחילה האָט זי גאָרנישט געטענהט, ווייל זי האָט פשוט מורא געהאַט צו פערלירען דעם „פּאָסטען", וואָס עס איז דאָך געווען איהר איינציגע טרייסט; אָבער סוף כל-סוף, האָט עס איהר שוין אינגאַנצען צוגעדריקט און נישט האָבענדיג קיין אַנדער עצה, האָט זי גערופען איהר געוועזענעם מאַן צום וואַרשאַווער ראַבינאַט.

די גאָלדענע גאַס.

(ענדע פון 3-טע זייט).

וואָלד". עס איז געווען אַמאָל – אין די גאָר אַלטע צייטען, נישט ווייט פון רוים, אַ וואַלד – און אין דעם וואַלד אַ טעמפּעל, דער טעמפּעל פון דער געטין דיאַנאַ. דאָרט אין דעם וואַלד איז טאָג און נאַכט אַרומגעגאַנגען אַ ווייס געקליידעטע פיגור – דער כהן-גדול פון דעם טעמפּעל. אויפ'ן קאָפּ האָט ער געטראָגען אַ גאָלדענעם קראַנץ. און ס'איז געווען אַ מנהג אין דעם „הייליגען וואַלד", אַז בלויז דער קאָן ווערען דער יורש און נאָכפאָלגער פון דעם כהן-גדול, וועלכער עס בעזיגט דעם פריהערדיגען. און עס פלעגען זיך ציהען מחנות פון אַוואַנטורירער, פון כבוד-זוכענדע, פון מאַכט-גאַרענדע, פון אַנטלאָפענע, פון אומצופרידענע צו דעם הייליגען וואַלד פון נעמי, און יעדערער האָט געהאַט איין חלום: צו פערכאַפּען דעם גאָלדענעם קראַנץ – און אַליין ווערען אַ כהן-גדול און אַליין אַרומגעהן טאָג און נאַכט אויף דער הייליגער סטעזשקע, אין דעם פּאַרק פון נעמי.

מען דאַרף בלויז שאַפען אַ הייליגע גאַס – דאָס איבעריגע קומט שוין פון זיך, אויף יעדען הייליגטום געפינען זיך צעהן – וואָס טרוימען פון פערשוועכען איהם. יאָ און ניין זענען צווילינג ברידער.

טעאַטער „סקאַלאַ", ציגעל-גאַס 18.

גאַסטראָלען פון בעריהמטען אַרטיסט

יוליוס אַדלער

צוזאַמען מיט זיין אויסגעצייכנטען אַנסאַמבל. פרויען: הדסה, האַליטש, רענינאַ, סאַלאָמאָן, פאָדערמאַן, שייעוויטש. מענער: האַמבורגער, לאַוי, קורץ, קאָן, קראַנץ, שטאַקפעדער, ראַטשייז און אַנדערע.

פרייטאַג, דעם 25. און שבת, דעם 26. פעברואַר, 8.30 אָוונט צום 3. און 4. מאָל די הערליכע מעלאָדראַמע מיט געזאַנג און טענץ אין 3 אַקטען מיט עפּילאָג פון א. פריימאַן, וועלכע האָט געהאַט אַ גוואַלדיגען ערפאָלג

„דער בלינדער מאָלער"

מיט יוליוס אַדלער אין דער טיטעל-ראָל.

אין דער פּיעסע ווערען געזונגען פאָלגענדע שלאַגער-נומערן: 1) וואָס געווען איז געווען..—געזונגען פון יוליוס אַדלער; 2) זאָרג נישט מאַלי—געזונגען פון ר. רעניגאַ און א. שטאַקפעדער; 3) זאָל עס געהן, ווי עס געהט—געזונגען פון ל. סאַלמאַן און אַנסאַמבל; 4) מאַסיע, מאַסיע—געזונגען פון ד. שייעוויטש און א. קורץ.

שבת, ד. 26 ד"ח 3.30 נאַכמ. צו ביליגע פרייזען די בעל. דראַמע אין 4 אַקטען

„כריצער סאַנאַטאַ" הויפּט-ראָל רפאל ברידלענדער – יוליוס אַדלער.

מאָנטאַג, ד. 28 ד.ח. 8.30 אָוונט גרויסע פּאָפּול. פאָרשטעלונג צו ביליגע פרייזען אויפ'ן אַלגעמ. פערלאַנג טאָלער'ס סאָציאַלע טראַגעדיע „הינקעמאַן".

בילעטען אין קאַסע פון טעאַטער „סקאַלאַ". אימפּרעס.: א. שטאַקפעדער.

אומרעכטען ביי די וואַהלען אין די סאָוויעטען.

מאָסקווע (יט"אַ). אין צוזאַמענהאַנג מיט די וואַהלען אין די סאָוויעטען, וואָס קומען איצט פאָר אין גאַנצען ראַטען-פערבאַנד, ווייזען אָן די יודישע צייטונגען פון סאָוויעט-רוסלאַנד אויף געוויסע אומרעגלען, וואָס ווערען אויף די ערטער בעגאַנגען בנוגע צו גאַנצע קאַטעגאָריעס. ווי אויך בנוגע צו איינציגע וועהלער אין דער יודישער סביבה. אַזוי צום ביישפּיל, ווערט בעזייטיגט פון די וואַהלען אַ יודישער שוסטער דערפאַר, ווייל ער האָט מיט עטליכע יאָהר צוריק בעשעפטיגט איין אַרבייטער. עס ווערען בעזייטיגט יונגע אַרבייטער, קינדער פון נישט-אַרבייטענדיגע עלטערן אויף דעם גרונד, וואָס זייער פערדינסט איז אַזוי קליין, אַז וואַהרשיינליך לעבען זיי אויף דעם חשבון פון זייער עלטערן און האָבען דעריבער נישט קיין וואַהל-רעכט לויט דער קאָנסטיטוציע.

די צייטונגען פאָדערן, אַז די אַלע פעהלערן זאָלען אויסגעבעסערט ווערען.

נאָך אַ גרויסער נייער טעאַטער געעפענט אין ניו-יאָרק.

ניו-יאָרק, (י.ט.א.) ביי אַ יום-טוב'דיגער שטימונג און מיט קורצע האַרציגע רעדעס האָט זיך דאָ געעפענט נאָך אַ נייער יודישער טעאַטער „דער פּאָבליק טעאַטער". טויזענדער מענשען האָבען בעלאַגערט דאָס טעאַטער פון נאָכמיטאָג אָן, אַזוי אַז פּאָליציי האָט געמוזט האַלטען אָרדנונג.

דער „פּאָבליק טעאַטער" איז גרויס, געשמאַקפול און פּראַכטיג דעקאָרירט און קען אַריינעמען אַ פּאָר טויזענד מענשען.

„די שוואַרצע כריזאַנטעמע".

(28 עקזאָטישער ראָמאַן.

דער צוג האָט זיך גערוהרט.

אין עטליכע מינוט שפּעטער איז אין קופּע אַריין דער אויבער-קאָנדוקטאָר

– עס איז איצט דערהאַלטען געוואָרען אַ דעפּעשע – האָט ער געזאָגט – אַז מען זוכט אַרום אַ פּרינצעסין, און איינעם אַ הער. לויט די אויסערליכע סימנים, וואָס זענען אָנגעגעבען אין דער דעפּעשע, זענט איהר עס. איך האָב אָבער געזאָגט, אַז איך האָב אַזעלכע פּאַסאַזשירען נישט געזעהן.

און ער האָט צוגעגעבען מיט אַ שמייכעל:

– איך בין אַליין אַמאָל יונג געווען, און דעריבער פערשטעה איך אייער לאַגע.

כריזאַנטאַ האָט זיך שטאַרק פערוויטעלט.

– זייט רוהיג האָט ער געזאָגט – אָבער איך בעט אייך, אַז איהר זאָלט זיין פאָרזיכטיגער. ס'וועט גלייכער זיין, אַז איהר וועט אַראָפּגעהן אויף דער נאָהענטסטער סטאַציע, און זיך צוריקקעהרען קיין פּאַריז. גלויבט מיר, דעם אַלטען, אַז אין פּאַריז איז אַ סך לייכטער זיך אויסצובעהאַלטען פון נייגעריגע בליקען. אמת דער עקזאָטישער אויסזעהן פון אייך, מאַדעמואַזעל, איז שטאַרק אויפפאַלענד, אָבער אויך דערצו איז דאָ אַן עצה – אַ געדיכטער וואַל.

דער דאָקטאָר און כריזאַנטאַ האָבען זיך געפאָלגט דער עצה. אויף דער ערשטער סטאַציע האָבען די אַנטלויפענדע פערלאָזט דעם וואַגאָן.

„אין פּאַריז וועט מען אונז טאַקטיש אַרומזוכען – האָט דער דאָקטאָר לעווי בעטראַכט – אין דאָס וויכטיגסטע"...

ס'איז געווען איינס בייטאָג. ביז פּאַריז האָט די רייזע געדאַרפט בעדויערען דריטהאַלבען שעה. און ס'איז זיי טאַקי געלונגען צו אַנטרעפען אויף אַ קורירצוג מיט וועלכען זיי זענען בשלום אָנגעקומען קיין פּאַריז.

14.
ביים פריזיער.

זיי האָבען גליקליך אויסגעמיטען די נייגעריגע בליקען פון דעם המון אויפ'ן וואָקזאַל, און זיך געלאָזט געהן מיט אַ זייט, פערבייגעהענדיג די באַגאַזש-סטאַציע. ווען זיי זענען אַדורך דאָס קליינע געסעל מאַרטיניאַל האָבען זיי פריזיער אויפגעטאָפּט.

– דאַכט זיך, קיינער האָט אונז נישט בעמערקט! – האָט געזאָגט כריזאַנטאַ.

– מיר דאַכט זיך אויך אַזוי! – האָט דער דאָקטאָר צוגעגעבען.

זיי זענען פערביי געגאַנגען אַ פיש-געשעפט, וואו עס זענען געשטאַנען פעסער געזאַלצענע פיש, גרייט צום לאָדען אין אייז-וואַגאָנען.

כריזאַנטאַ האָט זיך אַ קרים געטון. זי האָט פיינט געהאַט דעם ריח פון פיש.

– עס שמעקט דאָך דאָ, ווי ביי אונז אין נאַגאַסאַקי אויף דעם פיש-מאַרק...

– ס'איז אויסגעצייכענט! – האָט אויסגערופען דער דאָקטאָר, דערזעהענדיג לע'ם דעם פיש געוועלב אַ פריזיער – אָט דאָ וועל איך קאָנען אַרונטערנעהמען מיין באָרד, און וועסט דאָ קריגען עפּיס אַ קרעם פאַר דיין פנים!

זיי זענען אַריין צום פריזיער, ביי וועלכען זיי האָט בעגעגענט אַ פערשלומפּערטע זקנה.

– ביטע, קומט אַריין דער מאַן מיינער וועט פריי ווערען. ער ראַזירט איצט אין הויף באַהן-קאָנדוקטאָרס!

זיי האָבען נישט געהאַט קיין ברירה און זיך אַוועקגעזעצט וואַרטען.

– אָט בין איך! – האָט זיך אין אַ ווײַלע שפּעטער געמאָלדען דער אַלטער פריזיער מיט פערשאַרצטע אַרבעל – כ'בין גרייט אייך צו דינען!

אין דער לינקער האַנד האָט ער געהאַלטען אַ נאַס זייפיג שווענקעל, און אין דער רעכטער אַ ראַזיר-מעסער, מיט וועלכען ער האָט נאָר וואָס געאַרבייט.

– נעהמט מיר אַראָפּ די באָרד! – האָט איהם רוהיג געזאָגט דער דאָקטאָר.

– מעסיע, דאָס איז דאָך אַ חבל אַראָפּצונעהמען אַזאַ באָרד אַזעלכע בערד כאָוועט מען אויס יאָהרען-לאַנג!... אַזעלכע בערד גאָלט מען נישט!...

– דער פערלאַנג פון אַ פרוי איז ווי אַ געזעץ פון גאָט!

– האָט איהם דער דאָקטאָר געגעבען צו פערשטעהן.

– הלמאי זאָל איך זאָגען, ס'איז טאַקע ריכטיג! – האָט דער פריזיער אַ שיקעל געטון אויף זיין אַלטער מכשפה – מיר זענען מיר, ווי די נעגער פון די גאָר אַלטע צייטען – שקלאַפען פון אונזערע ווייבער זענען מיר!...

– אין אמת דער דאַמע – האָט דער דאָקטאָר פאָרטגעזעצט, נישט צוהערענדיג זיך צו דעם פריזיערס פלאַפּלען – און דער דאַמע וועט איהר אַזוי גוט זיין בעשמירען דעם פנים און האַלז מיט עפּיס אַ העלען קרעם!

דער אַלטער בעדעדעווידיגער פריזיער האָט אַרויסגענומען פון דער שאַנק אַ פלאַש קרעם, און אָנגעהויבען צו „גרימירען" כריזאַנטאַ'ן.

– ס'איז שרעקליך – האָט זי הילפלאָז פּראָטעסטירט – איך וועל דאָך זיין אינגאַנצען טאַטואירט, ווי אַ מאַלאַי'קע.

שוין אין עטליכע מינוט שפּעטער איז שוין כריזאַנטאַן נישט געווען צו דערקענען, און דער דאָקטאָר האָט אויך אַ טאַטש געטון אין די הענד, ווען דער פריזיער האָט אויף איהר בלייך-געוואָרענעם פנים אַרויסגעקלעפּט אַ שוואַרץ חן-פינטעלע..

– איצט קומט אייער רייה! – האָט דער פריזיער, אַ צופרידענער פון זיין מייסטערישער אַרבייט, זיך געווענדעט צום דאָקטאָר. – איהר וועט ביי מיר אויך גוט אַרויסקומען!

דאָ האָט ער שוין נישט געמאַכט קיין לאַנגע שהיות. קיין באָרד איז אינגאַנצען, ווי נישט געווען. נאָר די בינטלעך האָהר אויפ'ן ליילעך און אויף דער ערד האָבען עדות געזאָגט, אַז דער דאָקטאָר לעווי האָט אַמאָל אַזאַ באָרד געטראָגען אויפ'ן פנים.

– געפעלסט מיר איצט נאָך מעהר, ווי פריהער! – האָט כריזאַנטאַ געזאָגט, אַ קוש טוענדיג פּלוצים דעם דאָקטאָר.

– ער איז אייך גוט אַרויסגעקומען – האָט מיט אַ לייכטער פערגעניגען אָקצעפּטירט דער אַלטער פרעהליכער פריזיער.

דער דאָקטאָר האָט גוט בעצאָהלט פאַר דער אַרבייט, און איז משמעות אַריין אין אַ גוטער שטימונג.

זיי זענען אַרויס פון דער ראַזיר האַפטעדיגע, פרעהליכע.

אויסמיידענדיג די הינטערגעסלעך, האָט דער דאָקטאָר לעווי אַ רוף געטון אַ פיאַקער, וועלכער האָט זיי שנעל צוגעפיהרט צום האָטעל „קאָנטינענטאַל".

– מיר זענען אָהן באַגאַזש... פערבייפאָהרענדיג זענען מיר דאָ אָפּגעשטיגען! – האָט דער דאָקטאָר לעווי ערקלערט דעם קאָנסיערזש.

(פאָרטזעצונג קומט)

מאַרשאַל פּילסודסקי האָט אַנגענומען דעם עהרען-פּראָטעקטאָראַט פון שאָך-טורניר.

(ס) דער אָרגאַניזיר קאָמיטעט פון פּוילישען שאָך-טורניר אין לאָדז, וואָס דאַרף פאָרקומען אין לאָדז סוף מערץ, האָט בעקומען אַ מיטטיילונג, אַז מאַרשאַל פּילסודסקי האָט אָנגענומען דעם עהרען-פּראָטעקטאָראַט איבער'ן טורניר דער מאַרשאַל האָט אויך בעשטימט 2,000 זל. פון זיינע פּריוואַט-מיטלען אויף פּרייזען פאַר די אַנטיילנעהמער.

אַלץ איז שוין גרייט

צום גרויסען מאַסקען-באַל פון דער יודישער פּרעסע.

איצט איז שוין נישטאָ קיין צייט אַף צו רעדען און שרייבען וועגען דעם פּרעסע באַל. אַלץ איז שוין גרייט, אַלץ קלאַפּט ווי אַ זייגער, אַלץ פונקטירט און קאָכט און וואַרט נאָר אויף דעם לעצטען מאָמענט: אויף דעם היינטיגען שבת דעם 26-טען, 12 אַ זייגער ביינאַכט.

די זאַלען פון „אימפּעריאַל" ווערען שוין דעקאָרירט מיט די הערליכע דעקאָראַציעס. די קאָסטען ווערען שוין גענייט. די מוזיק, דער באַלעט, די סטודיע מאַכען שוין די לעצטע פּראָבעס.

איצט בלייבט נאָר אַלץ פאַרן ברייטען יודישען עולם—צו קומען דעם היינטיגען שבת אין „אימפּעריאַל" פאַרברענגען אַ פריליכע נאַכט.

די לאַגע אויפ'ן תבואה-מאַרק.

די טענדענץ אויף תבואה איז די וואָך אַ שוואַכע. די פּרייזען זענען געפאַלען צוליב דעם איבערזעטיגען דעם מאַרק מיט אינלענדישע און אימפּאָרטירטע פון רוסלאַנד תבואה. דער אימפּאָרט פון רוסישע תבואה האָט נישט נאָר אָפּגעהאַלטען דאָס שטייגען פון די פּרייזען, נאָר אַפילו גורם געווען צו זייער פאַלען. זייט'ן לעצטען חודש זענען טאַקי געפאַלען אויף 2 זל. אויף אַ מעטער. די קויפער האַלטען זיך אָפּ פון קניות און הגם די פּרייזען אויף רוסישע תבואה זענען נישט ביליגער אָבער אַ דאַנק די בעסערע קויפס-בעדינגונגען, בעקומען זיי אַלץ מעהר געבראַויכער. אַן עהנליכע סיטואַציע איז אויך אויפ'ן מעהל-מאַרק. אָבער דאָס רוסישע ווייצען-מעהל ווערט זיך קאַלקולירען פון 95 ביז 97 גר. פאַר אַ קילאָ פראַנקאָ וואַרשא, ד. ה. פיל טייערער ווי די היגע, און נאָר אַ דאַנק די בעסערע פאַרקויפס-בעדינגונגען ווערט זי זיך געפינען אַ גרעסערען אָפּזאַץ.

אַ פאַרלעזונג אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע וועגען ברוך שפּינאָזאַ.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם 250-טען יאָהרצייט פון ברוך שפּינאָזאַ האָט דעם פאַרגאַנגענעם שבת נאָכמיטאָג אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע ה' ד"ר פרענקעל געהאַלטען אַ פאַרלעזונג וועגען לעבען און ווירקען פון בעריהמטען יודישען פילאָזאָף.

דער רעפערענט שילדערט פריהער אין קורצע שטריכען די ביאָגראַפיע פון ב. שפּינאָזאַ, זיין יודישע ערציהונג, די סביבה, אין וועלכער ער איז אויסגעוואַקסען, און געהט איבער צו רעדען איבער די מאָנומענטאַלע ווערק פון גרויסען דענקער, וואָס האָבען געהאַט אַזאַ שטאַרקע השפעה אויף די שפּעטערע דורות ביז צו דער היינטיגער צייט.

דער רעדנער שטרייכט אונטער, אַז די פילאָזאָפישע שיטה פון ברוך שפּינאָזאַ איז בעגרינדעט אויף דעם אידעען גאַנג פון די גרויסע יודישע דענקער אבן עזרא, רלב"ג א. א. און פיהרט אויס אַז עס איז שוין צייט, אַז ברוך שפּינאָזאַ זאָל געפייערט ווערען אַלס איינער פון די גרעסטע יודישע גייסטער.

דער זעהר אינטערעסאַנטער רעפעראַט, וואָס איז געהאַלטען-געוואָרען אין דער העברעאישער שפּראַך, איז אויסגעהערט-געוואָרען מיט גרויס אויפמערקזאַמקייט פון גרויסען עולם, וואָס האָט אָנגעפילט דעם זאַל. אין נאָמען פון ציוניסטישען קאָמיטעט דאַנקט צולעצט דער פאָרזיצענדער ה' פייבערג דעם רעפערענט. —

דייטש טעאַטער. דירעקציע: זעמאַן.

היינט, מיטוואָך, ווערט נ י ש ט געשפּילט — מאָרגען, דאָנערשטאָג, 8³⁰ אָוו. בענעפיס פון

זשעני שעכ

ס'ווערט געשפּילט די אָפּערעטע אין 3 אַקטען, מוזיק פון אייזלער

„קינסטלער-ליבע"

עס נעהמט אַנטייל דער גאַנצער פּערסאָנאַל.

טעלעגראַמען.

אין וואַרשאָ ווערט אויפ'ן פּרעסע-באַל פאַרבעטען דער מלוכה-פּרעזידענט.

וו אַ ר ש אָ, 22 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). היינט האָט אַ דעלעגאַציע פון וואַרשאָווער פּוילישען זשורנאַליסטען-סינדיקאַט און די פאָרזאַגען פון די ה"ה: דעמביצקי, באָזעווסקי און סטעמפּינסקי בעזוכט דעם מלוכה פּרעזידענט מאָשטשיצקי און איהם איינגעלאַדען צו קומען אויפ'ן פּרעסע באַל, וואָס קומט פאָר דינסטאָג (היינט) אין וואַרשאָ.

אַ קינד מיט 3 קעפּ.

די מזרח-אַגענטור איז מודיע פון ווילנא: אין אַ דאָרף נעבען וואָלען האָט אַ פּויערטע געבוירען אַ קינד מיט 3 קעפּ. דאָס קינד האָט געלעבט אין פערלויף פון אַ האַלבער שעה.

דער אָרטיגער דאָקטאָר האָט דאָס קינד אָפּגעפאָטאָגראַפירט.

געשטאָרבען אַ גרויסער רומענישער זשורנאַליסט—אַ יודען-פריינד

ב י ק אַ ר ע ש ט. (י.ט.א.) דאָ איז געשטאָרבען אין עלטער פון 67 יאָהר דער דירעקטאָר פון דער „לופּטא", קאָנסטאַנטין מילו. דער פאַרשטאָרבענער איז אויך געווען דער גרינדער פון די ציי טונגען „אדעווערול" און „דימיניאַצאַ". אין זיינע אַרטיקלען פלעגט ער שטענדיג בעקעמפען דעם אַנטיסעמיטיזם; ער איז געווען אַ דרייסטער קעמפער פאַר דעמאָקראַטישע אידעאַלען.

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און צאָהן-ערצטליכער קאַבינעט

„SANITAS"

צעגעלניאַנאַ 29, טעלעפאָן 44-51

בעראַטונג 3 זל.

לעטשניצע

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען און ערצטליך-רענטגענישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַפּאָפּאָווסקי	גאָז, האַלז, אויערען קר.	11-10 3-2 / $6^1/_2$- $7^1/_2$
ד"ר רוזשאַנער	הויט- און געשלעכט-קר.	11—10 / 2—1
ד"ר גאָלדשטיין-פּאַראַ	אויגען-קראַנקהייטען	2-1 8-7
ד"ר זאָמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	2—12
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	12-10 5-4
ד"ר פּאַפּירער	פרויען- און געבורטס-הילף	$1-11^1/_2$ 6-5
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטען	4-3 .1-2
ד"ר ווינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	1-11 $7-5^1/_2$
ד"ר סטופּעל	רענטגען	6-4 12-10
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	7—3
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	2—9

צאָהן-פּלאָמבירונג, בעלייכטונגען, קאָראָנען, מאָסטען, א.אז.וו.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעדיצינישע אַנאַליזען. א קורס פאַר פעלדשערן.

אָננעהמען נעמען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאַכט.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

פרייזען אין דער שטאָט.

ביליגער עלעקטרישע שטראָם מיט 65 פּראָצ.

קען יעדערער בעקומען, ווען עס ווערט איבערגעאַרבייט פון

אַ ליכטשניק אויף אַ אַנראַנשניק,

ווי אויך נייע אַנלאַגעס, איבעראַרבייטען פון אַלטע אויף נייע, פּראָטאָקאָלען פון דער עלעקטראָווניע-אַלעס אויף ראַטעס!

אַנפראַגעס אומזיסט פון 3—5 יעדען טאָג קומט און איבערצייגט אייך!

קאָנצעסיאָנירטע פירמע

Ch. SOLNIK i M. TORNER

Cegielniana 63 (sklep frontowy) אין הויז פון פּוילישען טעאַטער

Miejski Kinematograf Cświatowy

Wodny Rynek.

היינט און פאָלגענדע טעג!

דאָס גרויסע מייסטערווערק

„QUO VADIS"

מיט EMIL JANNINGS אין דער הויפּט-ראָלע.

זאָרגט וועגען אייער געזונד!

די „שווייצאַרישע ביטערע קרייטער" (מיט דער מאַרקע „Kogut") זענען ענטשפּרעכענד ביי מאַגען-קראַנקהייטען קישקעס, אָבסטרוקציעס און גאַל-שטיינער.

„Szwajcarskie Gorzkie Zioła"

זענען אַ מילד און נאַטורעל דורכרייניגונגס-מיטעל, וואָס פאַרלייכטערט די פונקציעס פון די פאַרדייאונגס-אָרגאַנען און ווירקען געגען דיקקייט. די „שווייצאַרישע ביטערע קרייטער" ערוועקען אַן אַפּעטיט.

עס פאַרקויפען די אַפּטייקען און סקלאַד אַפּטעקעס אַ שאַכטעל צו 1.50 זל. הויפּט-סקלאַד איז די אַפּטייק פון **A. Gąsecki Warszawa, ul. Leszno 41**

מיר שיקען אַרויס אַטוועניגסטען 2 שאַכטלען נאָכ'ן ערהאַלטען פון 4.30 זל. (מיט איבערשיקען). 1962

אַלערליי-ווינגע

ווערט פון זאָפאָרט גע, זוכט ביים טאַפּעצירער קאָנסטאַנטינער 14, ביי קעניג. 1039

Dr. Z.

Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז, און לונגען-קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9

טעלעפאָן 27-81.

שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

Dr. ADAM

Grosglik

Al. Kościuszki 27, tel. 51-78

הויט און וועגערישע קראַנקה. רענטגען און ליכט-הייל אינסט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט.

Dr. med. Ludwik

Rapeport

Pr. Narutowicza 25 (Dzielna) tel. 44-10.

ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען. נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָוונט.

לעטשניצע

פון דאָקטוירים און ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונט

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	4—5
ד"ר קערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	$12-9^1/_2$ / 5—4
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1—11 / 6—5
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכט קר.	2—12
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטעגע קר.	3—1
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	2-12.30
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	1 —
ד"ר בערנסאָ	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

אַנאַליזע-מערפיע, שפּריצען, שטעמפלען א. ז. וו. פּאָקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג אינהאַלירונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויך אָפּערלאַגע — היוטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום מאַכען אויסגעפירט אַלע סאָרט אַנאַליזען, ווי אורין, פלעגמע און בלוט. 2120

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ רענטגענישער קאַבינעט

עס נעהמען אָן:

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	10 2 נ.מ
ד"ר לאָזשינסקאַ סטאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן-אַרצט	7—3

קינסטליכע ציינער, קאָראָנען, מאָסטען א. אז. וו.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

עד מתי עצל תשכב?

ווי לאַנג וועסטו וואַרטען מיט דיינע איצטיגע און פאַר'מלחמה'דיגע וועקסלען?

מתי תקום משנתך?

ווען וועסטו קומען אין ביוראָ

17 פּעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט'ן אויפטאַו, קלאָזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אַדמיניסטראַציעס, רעקורסען, וועגען פּעסער און קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו, ביטעס וועגען דירה און אויסלאַנד ראָזיעטשטי און אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראָווינעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

רעכטס-קאָנסולענט י. מאַנעל,

פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52

שנעל, רעעל און ביליג!

לעטשניצע

Dr. med.

L. Pikielny

ספּעציאַל-אַרצט, פאַר נירען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען

Nawrot 8,

telefon 19-90.

עמפּפאַנגט פון 4—7 אָוו. 541

Dr. med.

H. Lajchter

קאָנסטאַנטינער 9.

רוג זאַכאָדניאַ טעל. 49-66

צאָהן-כירורג

ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטען ווי: שטשענקעס, גומען, דזשאָנסלעס, צאָהן-פּיסטולעס א.ז.וו. נעמט אָן פון 1—3 און פון 7—9 אָוו. זונטאָג 10—12.

Dr. med.

W. Eychner

פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע

זיך איבערגעצויגן אויף זגיערזשער 11 טעל. 34-72. נעמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פון 12—2 מיטאָג אין דער היים פון 6-8 אָוו.

Dr. med

STUPEL

Szkolna 12

ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.

נעמט אָן פון 6—9 אין אָוונט פרויען—12 ביז 3 נאָכמ. 873

Dr. med.

Braun

פּאָלודניאָווע 23

טעלעפאָן 40-26

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל)

נעמט אָן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אָוונט

אַבאָנאַמענטס-פּרייז:

אין לאָדז: אַ חודש — 5 זלאָטעס, — אויף דער פּראָווינץ: אַ חודש — 6 זלאָטעס, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טייערער. — פאַר'ן אינהאַלט און טערמין פון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פאַראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען מיטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז:

פאַר אַ מילימעטער-שורה.

פאַרן טעקסט 15 גראָשען, פרייטאָג 20 גראָשען, אין טעקסט 40 גר., פרייטאָג 60 גראָשען, נאָכ'ן טעקסט 10 גראָשען, פרייטאָג 15 גראָשען. — פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצענט טייערער. אויסער דער שטאָט — 50 פּראָצענט טייערער.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.